

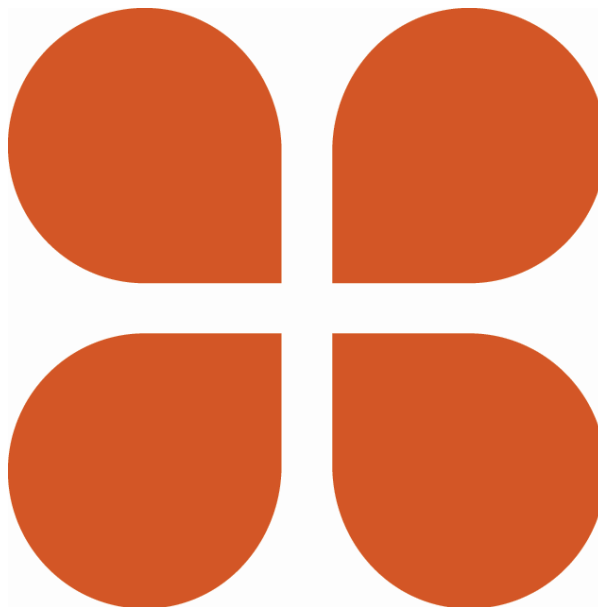
Rapport från Riksantikvarieämbetet

Kulturmiljöarbetets

genomslag inom

kultursamverkansmodellen

– samverkan påverkar och otydlighet
motverkar

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

Riksantikvarieämbetet 2016

Box 5405

114 84 Stockholm

www.raa.se

registrator@raa.se

Upphovsrätt för text och bild, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY,
erkännande 2.5 Sverige <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se/legalcode>

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

Innehåll

1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Motiven till utvärderingen.....	4
1.3 Syfte och frågeställningar.....	6
1.4 Avgränsningar.....	7
1.5 Bedömningsgrunder.....	7
1.6 Metod och genomförande.....	11
1.7 Definitioner.....	13
1.8 Disposition.....	15
2 Oklart vad kulturmiljöarbetet omfattar.....	16
2.1 En majoritet av regionerna finansierar kulturmiljöarbete inom modellen	16
2.2 Är kulturmiljöarbete endast museiverksamhet, eller tvärasektoriellt?.....	18
2.3 Begreppen kulturmiljö och kulturarv används olika.....	20
2.4 Svårt att följa det regionala kulturmiljöarbetets ekonomi.....	21
3 Läns museer påverkar mest, men regionerna vill även samverka med andra.....	24
3.1 Läns museerna påverkar kulturmiljöarbetets genomslag mest.....	24
3.2 Länsstyrelsernas stöd är viktigt men samverkan kan stärkas.....	28
3.3 Samverkan med kommunerna kan fördjupas.....	33
3.4 Dialogen med civilsamhället kan bli ännu bättre.....	35
3.5 Riksantikvarieämbetet stödjer genom samverkansråd.....	36
4 Det regionala kulturmiljöarbetet har förändrats.....	40
4.1 Kulturmiljöarbetet uppfattas av vissa regioner som mer synligt nu.....	40
4.2 Delade meningar om tydligare roller och ansvar.....	40
4.3 Samverkan har ökat sedan modellen infördes, men bör fortsätta utvecklas..	42

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

4.4 De nationella målen har liten påverkan på kulturmiljöarbetet inom modellen	43
5 De flesta regioner gör regionala prioriteringar	46
5.1 Kulturmiljöarbete prioriteras men tolkas olika	46
5.2 Oklart hur regionala prioriteringar bidrar till målens uppfyllelse	50
6 Slutsatser och rekommendationer.....	52
6.1 Kulturmiljöarbetet är inte självklart inom kultursamverkansmodellen.....	52
6.2 Samverkan har ökat och är en framgångsfaktor	54
6.3 Bristande uppföljning bidrar till att kulturmiljöarbetet är otydligt och till okunskap om målens uppfyllelse	56
Referenser.....	58

Bilagor

1. Enkät om kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen
2. Intervjufrågor till landsting och regioner om kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen

Figurförteckning

Figur 1.	18
Figur 2.	25
Figur 3	26
Figur 4	29
Figur 5	33
Figur 6	35
Figur 7	37
Figur 8.	38

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet har under 2015 utvärderat kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen. I utvärderingen har myndigheten undersökt vad och vilka aktörer som påverkar det regionala kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen. Utvärderingen ville även visa på hur regionala prioriteringar kan bidra till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet.

En av utvärderingens slutsatser är att kulturmiljöarbetet inte är självklart inom modellen. Bland annat finns olika uppfattningar om kulturmiljöarbetet ingår i modellen eller inte. Inte heller används begreppen kulturmiljö och kulturarv entydigt av regionerna, vilket försvårar jämförelser och överblick. De flesta regioner gör dock regionala prioriteringar för kulturmiljöarbetet, men sällan med de nationella målen för kulturmiljöarbetet som utgångspunkt.

Förutom detta kommer utvärderingen fram till att samverkan i kulturmiljöfrågor mellan olika aktörer har ökat sedan införandet av modellen och detta uppges vara en framgångsfaktor för kulturmiljöarbetets genomslag inom modellen. Särskilt lyfts tydligare roller och samverkan med länsstyrelsen fram som viktigt. Kulturmiljöarbetets, de nationella målens och länsstyrelsens roller bör av dessa skäl omnämnas i modellens styrande dokument.

Utvärderingen konstaterar avslutningsvis att uppföljningen hittills har varit bristande gällande kulturmiljöarbetet, vilket har bidragit till att detta är otydligt inom modellen samt till okunskap om målens uppfyllelse. Det kulturmiljöarbete som bedrivs inom kultursamverkansmodellen och hur detta arbete bidrar till uppfyllelsen av de nationella målen för kulturmiljöarbetet bör därför återkommande följas upp.

I rapporten redovisas utvärderingens resultat och slutsatser med rekommendationer.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Nedan beskrivs kort bakgrunden till kultursamverkansmodellen och till kulturmiljöarbetets roll inom modellen.

1.1.1 Kultursamverkansmodellen

Kultursamverkansmodellen ska fördela vissa statsbidrag¹ till regionala kulturverksamheter. Modellen infördes 2011 och innebär att regionerna beslutar om bidragen till de regionala kulturverksamheterna. Därmed skulle det regionala inflytandet över hur statliga bidrag fördelas till regionala kulturverksamheter öka. Sedan 2013 ingår 20 regioner, landsting och regionförbund (härefter kallat regioner).² Tidigare avgjorde regeringen vilka regionala kulturinstitutioner som skulle få statliga bidrag, medan Statens kulturråd (härefter kallat Kulturrådet) beslutade om bidragets storlek.

Inom kultursamverkansmodellen fördelas i dagsläget cirka 1,2 miljarder kronor i statliga bidrag.³ Pengarna ska komplettera regionernas och kommunernas satsningar på de regionala och lokala kulturverksamheterna. Regionen ansvarar för att bidraget främjar en god tillgång för länets invånare till⁴:

1. professionell teater-, dans- och musikverksamhet

---

¹ Bidragen kan fördelas som verksamhetsbidrag eller utvecklingsbidrag. I denna utvärdering ingår endast verksamhetsbidragen.

² Alla regioner och landsting förutom Stockholm ingår i kultursamverkansmodellen.

³ I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, s. 76) föreslås att anslaget inom kultursamverkansmodellen ska höjas med 15 miljoner kronor per år från och med 2016.

⁴ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

2. museiverksamhet
3. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet
4. konst- och kulturfrämjande verksamhet
5. regional enskild arkivverksamhet
6. filmkulturell verksamhet
7. främjande av hemslojd

Grunden för hur statliga bidrag fördelas inom kultursamverkansmodellen är de regionala kulturplaner som regionerna tar fram. Regionerna ansvarar även för att kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Kulturplanerna ska i regel gälla i tre år. En regional kulturplan är en beskrivning av de prioriteringar som regionen vill göra i fråga om regional kulturverksamhet som får statligt stöd, samt hur prioriteringarna förhåller sig till de nationella kulturpolitiska målen.⁵ I förordningen för kultursamverkansmodellen uttrycks ändamålet med fördelningen som en möjlighet till regionala prioriteringar och variationer.⁶ Tanken är även att kulturplanerna ska kopplas till bredare länsvisa utvecklingsstrategier, till exempel de regionala utvecklingsplanerna.⁷ Regionerna ska även följa upp och redovisa de statliga bidragen till Kulturrådet.

Beslut om det statsbidrag som fördelas till regionerna inom kultursamverkansmodellen tas av Kulturrådet. Riksantikvarieämbetet ingår,

---

⁵ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

⁶ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

⁷ SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Fritzes.

tillsammans med andra statliga myndigheter och nationella institutioner⁸, i det samverkansråd som Kulturrådet är sammankallande för. Samverkansrådet ska samordna de nationella kulturpolitiska intressena inom ramen för kultursamverkansmodellen.

1.1.2 Kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen

Enligt betänkandet *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet* är det ”naturligt att frågor med koppling till kulturmiljöområdet tas upp i samband med dialogerna och i de regionala kulturplanerna.”⁹

Kulturmiljöarbete ska även vara inkluderat i det generella området museiverksamhet. Läns museerna och andra regionala museer (härefter kallat läns museerna) fungerar som centrum för museiverksamhet i sina regioner. De har en omfattande verksamhet som inkluderar framför allt utställningsproduktion, kulturmiljöfrågor, dokumentation och pedagogisk verksamhet.¹⁰ Läns museernas organisation¹¹ och regionala uppdrag ser olika ut och området är därför komplext. Deras verksamheter finansieras inte enbart av det statliga bidraget inom kultursamverkansmodellen och av sina huvudmän, utan vissa läns museer utför även bebyggelseantikvariska eller arkeologiska undersökningar på uppdrag.

Innan kultursamverkansmodellen infördes fördelades det statliga bidraget som Kulturrådet ansvarade för till de regionala museerna efter samråd med

---

⁸ Förutom Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet ingår Konstnärsnämnden, Kungliga biblioteket, länsstyrelserna (genom länsstyrelsen i Kronoberg), Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksarkivet, Riksteatern och Svenska filminstitutet i samverkansrådet.

⁹ SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*, s. 79. Stockholm: Fritzes.

¹⁰ *Ibid*, s 49.

¹¹ De flesta (arton) drivs som stiftelse eller ideell organisation medan tre läns museer är en del av landstings- eller regionförvaltningen.

Riksantikvarieämbetet.¹² Syftet med bidraget var att stödja museerna i deras uppgift att ”samla in, bearbeta och förmedla kunskaper om regionens kulturarv, dess konstutveckling samt om samhället och miljön i övrigt”. Bidraget skulle ge museerna möjlighet att ta ansvar för sin del av det regionala kulturmiljöarbetet.¹³ Det är detta bidrag som i dag ingår i kultursamverkansmodellen och regionerna har i och med införandet av modellen fått ett nytt ansvar inom kulturmiljöområdet. I den förordning som numera styr bidragsfördelningen inom kultursamverkansmodellen är däremot kulturmiljöarbete inte utskrivet, varken kopplat till museiverksamheten eller övergripande.¹⁴

1.2 Motiven till utvärderingen

Riksantikvarieämbetet ska särskilt följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet.¹⁵ Under våren 2015 genomförde myndigheten en förstudie om kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen. I förstudien identifierades ett antal problemindikatorer som även utgör motiven till utvärderingen.

Ett problem är att det kulturmiljöarbete som bedrivs inom kultursamverkansmodellen inte varit särskilt känt. Sedan modellen infördes 2011

---

¹² Bidraget reglerades av förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet. Riksantikvarieämbetet fördelade statsbidrag för kulturmiljöarbete till de regionala museerna i Skåne (1998-2010), Kalmar och Gotland (1998-2002) under en ”försökslänsperiod”. Resten av statsbidraget till regional kulturverksamhet vid dessa läns museer fördelades av Kulturrådet.

¹³ SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*, s. 49–50. Stockholm: Fritzes.

¹⁴ I den nyss avslutade Museiutredningens betänkande *Ny museipolitik* SOU (2015:89) föreslås att ”Vad gäller kultursamverkansmodellen – och därmed förhållandet till Statens kulturråd – menar vi att museiperspektivet bör kunna stärkas på nationell [nivå] genom att den föreslagna myndigheten [kallad Myndigheten för museer och utställningar] också kan vara representerad i det samverkansråd som finns vid Kulturrådet”(s. 297).

¹⁵ SFS, *Förordning (2014:1585) med instruktion för Riksantikvarieämbetet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

har ingen utvärdering fokuserat på kulturmiljöarbetet. Inte heller i Kulturrådets årliga uppföljning av kultursamverkansmodellen har kulturmiljöarbetet hittills lyfts fram i någon större omfattning.¹⁶ Endast hälften av regionerna beskriver kulturmiljöarbete eller kulturmiljövärd i sina redovisningar till Kulturrådet om kultursamverkansmodellen.¹⁷ Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att löpande utvärdera kultursamverkansmodellen och analysera modellens långsiktiga effekter. Hittills har kulturmiljöarbetet haft en undanskymd roll i deras utvärderingar. Myndigheten för kulturanalys arbetar för närvarande tillsammans med Riksantikvarieämbetet för att ta fram kulturmiljöstatistik, där arbete inom kultursamverkansmodellen kan vara relevant.

I förstudien framkom även att företrädare från regioner och länsstyrelser i vissa fall ansåg att kulturmiljöarbete inte ingår i kultursamverkansmodellen som förordningen är formulerad i dag, och att det upplevs som problematiskt att kulturmiljöarbete inte är definierat i förordningen. Även utifrån läns museernas perspektiv finns indikationer på att kulturmiljöarbetets roll i kultursamverkansmodellen är oklar. Bland annat menar de att det behövs ”större tydlighet att anslagen från staten till stor del också avser kulturmiljöverksamhet på läns museet”, samt att läns museernas uppdrag i kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen behöver förtydligas. Riksantikvarieämbetet har även

---

¹⁶ Kulturmiljöarbete förtydligas däremot från och med 2016 i Kulturrådets årliga kvalitativa uppföljning inom kultursamverkansmodellen. I den nya blanketten förtydligas att svaret om museiverksamheten bland annat bör beröra museernas kulturmiljöarbete. Den nya blanketten för redovisning kan användas redan under 2015.

¹⁷ Statens kulturråd, *Kultursamverkansmodellen – Uppföljning 2013*, s. 55. Stockholm: Statens kulturråd, 2015.

tidigare konstaterat att förutsättningarna för kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen skiljer sig mellan regionerna.¹⁸

Avslutningsvis har Riksantikvarieämbetet i en tidigare studie bedömt att förutsättningarna för att följa och nå riksdagens mål för kulturmiljöarbetet varit dåliga inom kultursamverkansmodellen. Det beror bland annat på att kulturmiljöarbete inte är en tydligt uttalad förutsättning för fördelning av statliga bidrag inom kultursamverkansmodellen.¹⁹

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka vad och vilka aktörer som påverkar det regionala kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen. Utvärderingen syftar även till att visa på hur regionala prioriteringar kan bidra till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Utvärderingen utgår från följande frågeställningar:

- Vad påverkar genomslaget för det regionala kulturmiljöarbetet?
- Har nyckelaktörer²⁰ påverkat det regionala kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen?
- Har det regionala kulturmiljöarbetet förändrats sedan kultursamverkansmodellen infördes?

---

¹⁸ Riksantikvarieämbetet, *Länsmuseernas och motsvarandes museers kulturmiljöarbete – Kartläggning och redovisning av förutsättningarna för samverkan och verksamhetsutveckling på regional nivå*, s.56–58. Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 2015.

¹⁹ Riksantikvarieämbetet, *Länsmuseernas och motsvarandes museers kulturmiljöarbete – Kartläggning och redovisning av förutsättningarna för samverkan och verksamhetsutveckling på regional nivå*, s.5. Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 2015.

²⁰ Regioner, läns museer, länsstyrelserna, kommuner och civila samhällets organisationer samt Riksantikvarieämbetet.

- Har regionala prioriteringar bidragit till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet?

1.4 Avgränsningar

I utvärderingen undersöks det regionala kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen, inte det regionala kulturmiljöarbetet i stort (det vill säga inklusive länsstyrelsernas med fleras kulturmiljöarbete). Inte heller utvärderar vi kultursamverkansmodellen i sin helhet, utan fokus har varit kulturmiljöarbetet inom modellen.

Utvecklingsbidraget som Kulturrådet fördelar och som ingår i Kultursamverkansmodellens budget ingår inte i utvärderingen eftersom bidraget fördelas direkt av Kulturrådet.

I utvärderingen följer vi inte upp finansieringen av kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen. Däremot ställer vi frågor om regionernas fördelning av bidrag till olika verksamheter inom modellen för att få en bild över vilka kulturinstitutioner som bedriver kulturmiljöarbete och om kulturmiljöarbetet går att följa upp. Vi har inte utvärderat kulturmiljöarbetets effekter, kulturplanernas eller verksamheternas kvantitet eller kvalitet eftersom det saknas uttalade krav på regionernas kulturmiljöarbete inom modellen.

1.5 Bedömningsgrunder

1.5.1 Nationella mål för kulturmiljöarbetet

På ett övergripande plan utgår utvärderingen från de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Målen innebär att det statliga kulturmiljöarbetet ska främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Målen ska även inspirera och vägleda politiken i kommuner och regioner.²¹

I betänkandet *Spela samman* framgår att ”även om den direkta bidragsgivningen från staten till läns museerna upphör är det viktigt att läns museernas kulturmiljöuppdrag bedrivs i enlighet med de nationella målen för området.”²² Utgångspunkten i utvärderingen är därför att de statliga bidrag som fördelas till läns museernas kulturmiljöarbete ska bidra till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet.

1.5.2 Flera aktörer kan påverka det regionala kulturmiljöarbetet

Utvärderingen utgår från att flera aktörer på olika sätt har möjlighet och ansvar att i samverkan eller samråd med regionerna alternativt i remissvar på kulturplanerna påverka kulturmiljöarbetets genomslag i kulturplanerna och därmed i kultursamverkansmodellen.

---

²¹ Prop. (2012/13:96), *Kulturmiljöns mångfald*, s.35–36. Stockholm.

²² SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*, s. 79. Stockholm: Fritzes.

Länsmuseer

De regionala kulturplanerna ska utarbetas efter samråd med länets professionella kulturliv.²³ Det inbegriper institutioner och organisationer som producerar konst och kultur.²⁴ Definitionen bör också innefatta länsmuseerna, som därmed bör kunna kommentera och lämna synpunkter på kulturplanerna.

Kommunerna

De regionala kulturplanerna ska utarbetas i samverkan med länets kommuner.²⁵ Kommunerna har en roll i kulturmiljöarbetet, bland annat kopplat till fysisk planering och bygglovprövning enligt plan- och bygglagen (PBL), fastighetsförvaltning, kulturverksamheter, museiverksamhet, naturvård och friluftsliv samt destinationsutveckling, turism och platsmarknadsföring.²⁶

Civila samhället

Kulturplanerna ska utarbetas efter samråd med det civila samhället. Exempelvis ska de ideella aktörer som verkar inom kulturmiljöområdet ha möjlighet att ge synpunkter och kommentarer på de regionala kulturplanerna.²⁷

---

²³ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

²⁴ Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), *Samverkansmodellen. Hur utvecklas kulturlivet i din region?* (odaterad).

²⁵ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*.

²⁶ Riksantikvarieämbetet, *Statliga insatser för att främja kommunalt kulturmiljöarbete*, s.21. Stockholm: Riksantikvarieämbetet.

²⁷ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*.

Länsstyrelserna

Länsstyrelserna ska fungera som ett stöd i det länsvisa arbetet med att ta fram regionala kulturplaner.²⁸ Då de nationella målen för kulturmiljöarbetet ska styra de statliga insatserna på kulturmiljöområdet utgår vi från att länsstyrelserna har ett ansvar att verka för att dessa får genomslag även i de regionala kulturplanerna. Detta gäller särskilt mot bakgrund att länsstyrelsen ska verka för att de nationella kulturmiljömålen får genomslag i länet samtidigt som de tar hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar.²⁹ Länsstyrelserna är även representerade i det samverkansråd vid Kulturrådet som hanterar frågor om statens roll och ansvar inom ramen för kultursamverkansmodellen.³⁰

Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet ska utifrån de nationella kulturpolitiska målen och de nationella målen för kulturmiljöarbetet vara pådrivande och stödande inom sitt verksamhetsområde. Myndigheten ska särskilt följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet.³¹ Riksantikvarieämbetet ska även delta i det samverkansråd vid Kulturrådet som hanterar frågor om statens roll och ansvar inom ramen för kultursamverkansmodellen.³²

---

²⁸ SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*, s. 79. Stockholm: Fritzes.

²⁹ SFS, *Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion*. Stockholm: Finansdepartementet.

³⁰ Regeringen, *Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende länsstyrelserna*. Fi2015/01087/SFÖ, Fi2015/04258/SFÖ, Fi2015/04603/SFÖ m.fl. Stockholm: Finansdepartementet.

³¹ SFS, *Förordning (2014:1585) med instruktion för Riksantikvarieämbetet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

³² Regeringen, *Regleringsbrev för budgetår 2016 avseende Riksantikvarieämbetet*. Ku2015/02965/LS (delvis), Stockholm: Kulturdepartementet.

1.5.3 Regionala prioriteringar

I förordningen för kultursamverkansmodellen uttrycks ändamålet med bidragsfördelningen som en möjlighet till regionala prioriteringar och variationer.³³ Regionala prioriteringar angavs i *Spela samman* som möjligt verktyg i modellen för landets regioner.³⁴ Prioriteringarna ska i kulturplanen sättas i relation till de nationella kulturpolitiska målen.³⁵ Regionala prioriteringar för kulturmiljöarbetet preciseras inte närmre, vilket lämnar ett tolkningsutrymme för den enskilda regionen. I föreliggande utvärdering uppmärksammas hur regionerna väljer att använda sig av regionala prioriteringar, då inga mer preciserade bestämmelser uttrycks i förordningen eller i betänkandet som ligger till grund för kultursamverkansmodellen.

1.6 Metod och genomförande

1.6.1 Enkät till regioner

För att undersöka kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen skickade projektgruppen en webbenkät till de tjugo regioner som ingår i modellen. Stockholms landsting ingår därför inte i denna utvärdering. I enkäten ställdes frågor om i vilken utsträckning nyckelaktörerna har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i de regionala kulturplanerna och på vilket sätt.³⁶ Enkäten innehöll även frågor om regionala prioriteringar och samfinansiering av bidraget inom

---

³³ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

³⁴ SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*, s. 75. Stockholm: Fritzes.

³⁵ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

³⁶ I samverkan, samråd, genom remissvar eller inget av alternativen.

kultursamverkansmodellen, samt länsstyrelsens bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer.³⁷ Samtliga tjugo regioner besvarade enkäten.

1.6.2 Intervjuer om regionala prioriteringar

En av frågeställningarna i utvärderingen är hur regionala prioriteringar kan bidra till att uppfylla målen för kulturmiljöarbetet. Utifrån enkätsvaren upprättades ett analyschema för olika kategorier³⁸ av prioriteringar för kulturmiljöarbetet som regionerna angett att de arbetar med. Utifrån analyschemat valdes fem regioner ut för intervjuer om deras regionala prioriteringar. Vi bedömde att de fem regionernas regionala prioriteringar utgjorde tydliga exempel inom sina respektive kategorier. De intervjuer som genomfördes hade också som syfte att fördjupa regionernas enkätsvar. Regionerna var Landstinget Västmanland, Landstinget i Västernorrland, Region Halland, Region Kronoberg och Örebro läns landsting. Förutom representanter från regionen deltog i vissa fall även representanter från länsstyrelsen och läns museet.

Telefonsamtal genomfördes även med de två regioner som svarade nej på frågan om kulturmiljöarbete finansieras inom kultursamverkansmodellen.

1.6.3 Dokumentstudier

Projektgruppen har också studerat dokument för att komplettera regionernas svar på enkäten. De regionala kulturplaner som gällde september 2015 har granskats och analyserats. Vi utgår i från är att kulturplanernas innehåll påverkar kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen. Även länsstyrelsernas

---

³⁷ SFS Förordning (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. Stockholm: Kulturdepartementet.

³⁸ Kategorierna var: ”förstärkning av medel och unikt regionalt”, ”gemensamma processer”, ”kulturmiljöarbete i stort är prioriterat” och ”regional utveckling och besöksnäring”.

remissvar³⁹ på de regionala kulturplanerna har studerats. Vi har även använt underlagen till Riksantikvarieämbetets rapport *Kulturmiljöarbete under utveckling* om bland annat länsstyrelsernas samverkan på regional nivå.⁴⁰ Genom detta har vi bredare kunnat belysa länsstyrelsens roll i den regionala samverkan och i framtagandet av kulturplanerna.

1.6.4 Projektgrupp

Projektgruppen har bestått av Sofia Ali, Lisa af Edholm, Petter Frizén och Kristin Lindgren (projektledare).

1.7 Definitioner

Kulturmiljö

Kulturmiljö avser hela den av människor påverkade miljön, som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. En kulturmiljö kan vara en enskild anläggning eller lämning, ett landskapsavsnitt, en bygd eller en landsdel. En kulturmiljö omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats.⁴¹

Kulturmiljöarbete

Kulturmiljöarbete avser all verksamhet där kulturmiljön används som utgångspunkt för att undersöka, vårda, skydda, utveckla och förmedla kunskap om olika kulturhistoriska företeelser och deras värden.⁴²

---

³⁹ Sexton remissvar på de nu gällande kulturplanerna har inhämtats från registrator hos regionerna eller länsstyrelserna.

⁴⁰ Riksantikvarieämbetet, *Sammanställning av länsstyrelsernas svar på enkät om samverkan på regional nivå*, internt arbetsmaterial, 2014.

⁴¹ Riksantikvarieämbetet, *Plattform för värdering och urval*, 2014.

⁴² Ibid.

Kulturarv

Kulturarv avser alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan: spår, lämningar, föremål, konstruktioner, miljöer, system, strukturer, verksamheter, traditioner, namnskick, kunskaper etc. Oavsett om det skrivs i obestämd eller bestämd form – kulturarv eller kulturarvet – innefattar det en mångfald av kulturarv. Ibland kan begreppet preciseras för att belysa särskilda delar av samhällsutvecklingen, till exempel det biologiska kulturarvet, det industriella kulturarvet eller modernismens kulturarv.⁴³

Samråd

Med samråd menas ett initiativ från myndigheter som efterfrågar ”input” om särskilda politiska frågor från olika aktörer, bland annat idéburna organisationer. Samråd sker oftast genom att myndigheterna informerar organisationer om den politiska utvecklingen och bjuder in dem att ge kommentarer, synpunkter och återkoppling. Initiativet till samråd och valet av ämnen kommer från myndigheterna, inte från organisationerna.⁴⁴

Samverkan

Samverkan kan definieras som ”övergripande gemensamt handlande på organisatoriskt plan för ett visst syfte.”⁴⁵ Definitionen kan även kompletteras med att ”Samverkan kan ske inom och mellan till exempel enheter, myndigheter och

---

⁴³ Riksantikvarieämbetet, *Plattform för värdering och urval*, 2014.

⁴⁴ Europarådet, *Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen*, Europarådets INGO-konferens CONF/PLE(2009)CODE1. Stockholm: Wassberg +Skotte Tryckeri, 2011.

⁴⁵ Samverkan. *Rikstermbanken*. 2012.

<http://www.rikstermbanken.se/rtb/visaTermpost.html?id=205359> (Hämtad 2015-10-01).

samhällsaktörer och till exempel gälla aktivt utbyte av information eller att planera gemensamma aktiviteter.”⁴⁶

Civila samhället

Det civila samhället innebär en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen.⁴⁷

1.8 Disposition

Detta inledande kapitel har gett en bakgrund till kultursamverkansmodellen och motiven för utvärderingen. Även utvärderingens syfte, frågeställningar, avgränsningar, bedömningsgrunder, metod och genomförande har presenterats i kapitel 1. I kapitel 2 redovisas regionernas uppfattning om vad som är kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen. De olika aktörernas påverkan på kulturmiljöarbetet inom modellen presenteras i det tredje kapitlet. I kapitel 4 redogör vi för förändringen på det regionala kulturmiljöarbetet sedan modellen infördes. Utvärderingens slutsatser presenteras slutligen i kapitel 6.

---

⁴⁶ Socialstyrelsen, *Resultat av remiss för begreppen samverkan, samarbete, samordning, samråd, synkronisering*, bilaga 2, 2011.

⁴⁷ Prop. (2009/10:55), *En politik för det civila samhället*. Stockholm: Kulturdepartementet.

2 Oklart vad kulturmiljöarbetet omfattar

I detta kapitel redovisas hur kulturmiljöarbetets roll inom modellen ser ut och inom vilka verksamhetsområden den bedrivs. Kapitlet behandlar även regionernas förhållande till begreppen kulturmiljö och kulturarv och avslutningsvis lyfts svårigheten med att följa det regionala kulturmiljöarbetet ur en ekonomisk aspekt. Resultatet utgår från regionernas svar på utvärderingens enkät, enskilda intervjuer med regionerna och dokumentstudier.

2.1 En majoritet av regionerna finansierar kulturmiljöarbete inom modellen

De flesta regioner bedömer i sina enkätsvar att kulturmiljöarbete finansieras inom ramen för kultursamverkansmodellen. Riksdagens utvärdering av kultursamverkansmodellen konstaterar dock att det finns en osäkerhet om kulturmiljöfrågor ingår i modellen. Samma utvärdering bedömer därför att kulturmiljöarbetet har en ”mycket oklar roll i modellen”, och att det är viktigt att frågan om dess ställning i modellen klagörs.⁴⁸

En av de regioner som svarade att kulturmiljöarbete inte finansieras inom modellen motiverar sitt svar med att bidragen inte öronmärks till kulturmiljöarbetet. Kulturmiljöarbete bedrivs men det registreras inte någonstans, inte heller följs det

---

⁴⁸ Sveriges riksdag, 2015/16:RFR4, *Är samverkan modellen? – En uppföljning och utvärdering av Kultursamverkansmodellen*, s. 91 och 191. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

upp av till exempel Kulturrådet och i kulturdatan. ⁴⁹ I riksdagens utvärdering av modellen framgår liknande synpunkter från några aktörer. ⁵⁰ Den andra regionen som anser att kulturmiljöområdet inte är en del av modellen när det gäller finansieringen har på grund av detta använt medel ur en ”strategisk utvecklingspott” för en bred process om kulturmiljö- och kulturarvsfrågor. ⁵¹

Även om inte samtliga regioner anser att kulturmiljöarbete finansieras inom modellen beskrivs kulturmiljöarbete i alla kulturplaner. Detta beror sannolikt på att kulturplanerna inte behöver avgränsa sig till att endast beskriva de kulturverksamheter som bedrivs inom modellen. I kulturplanerna varierar presentationen och beskrivningarna av kulturmiljöarbete mellan regionerna. En region poängterar i sin kulturplan att trots att kulturmiljö inte omfattas av kultursamverkansmodellen hör området hemma i kulturplanen därför att det främjar ”det kulturella helhetsperspektivet”. ⁵² När regionerna besvarar frågan om deras nuvarande kulturplan överensstämmer med kulturmiljöarbetet som bedrivs, uppger femton av arton att överensstämmelsen är ”mycket stor” eller ”ganska stor”. De regioner som redovisar en annan bild menar att den varken är stor eller liten, och påtalar behovet av tydligare skrivningar av kulturmiljöarbetet i kulturplanerna. En region svarar att överensstämmelsen är mycket liten, och att det ”allmänt kan sägas att kulturmiljöarbete har en undanskymd roll vid genomförandet av kulturplanen”.

---

⁴⁹ Telefonintervju, Region Skåne, 2015-10-20.

⁵⁰ Sveriges riksdag, 2015/16:RFR4, *År samverkan modellen? – En uppföljning och utvärdering av Kultursamverkansmodellen*, s. 98. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

⁵¹ Telefonintervju, Region Östergötland, 2015-10-21.

⁵² Norrbottens läns landsting, *Kulturplan för Norrbotten 2014–2016*, s. 50. Luleå: Norrbottens läns landsting.

2.2 Är kulturmiljöarbete endast museiverksamhet, eller tvärasektoriellt?

Utifrån regionernas enkätsvar framkommer bilden att kulturmiljöarbete i första hand återfinns inom museiverksamheterna men med en viss breddning mot tvärasektoriella frågor. Enkätsammanställningen visar att samtliga svarande regioner anser att de fördelar pengar för kulturmiljöarbete inom modellen till museiverksamheten. Därefter är professionell teater-, dans- och musikverksamhet näst vanligast, med sex regioner som anser att kulturmiljöarbete finansieras inom detta område, se diagram nedan.⁵³

Figur 1 Regionernas svar om vilka verksamhetsområden regionalt kulturmiljöarbete har finansierats inom kultursamverkansmodellen.

⁵³ Samtliga tjugo regioner svarade (flera svarsalternativ var möjliga), men de som svarade nej på frågan om kulturmiljöarbete finansierats via kultursamverkansmodellen ingår inte i denna sammanställning.

Enbart ett fåtal regioner uppger kulturmiljöarbete som tvärssektoriellt, det vill säga att kulturmiljö ingår i flera verksamhetsområden. Bland dessa uttrycks till exempel att kulturarv och kulturmiljö har ”hög prioritet inom alla konst- och kulturområden” i kulturplanen. De som har svarat att kulturmiljöarbete endast finansieras inom museiverksamhet resonerar kring att det kan finnas dolt inom många av de andra områdena också (främst konst- och kulturfrämjande verksamhet, arkiv och hemslojd), beroende på hur kulturmiljöarbete definieras.

I en av intervjuerna framgår att det inte är självklart var kulturmiljö kommer in i modellen, förutom i museiverksamheten. Förklaringen som ges är att verksamhetsområdenas indelning styr arbetet. Svårigheten att kunna ”placera in” aktiviteter i kultursamverkansmodellens områden uppges inte vara unik för kulturmiljöarbete utan gäller även andra aktiviteter.⁵⁴ Det framkommer även i en intervju att det är svårt att följa upp ett tvärssektoriellt område som kulturmiljöarbete. Områdesindelningen i modellen bygger på en ”föråldrad bild” av kulturarbete och att det finns en ”trend” att bli mer tvärssektoriell, vilket inte fångas upp i uppföljningen.⁵⁵

I kulturplanerna presenteras kulturmiljöarbetet under färre verksamhetsområden än vad regionerna angett i sina enkätsvar. Anledningen till detta har inte undersökts. Skillnaden skulle kunna bero på att kulturplanen är en sammanvägning av flera aktörers intressen, medan enkäten endast handlar om kulturmiljöarbete. Museiverksamheten utgör dock ett undantag, där kulturmiljöarbetet oftast både presenteras i kulturplanerna och som finansieringsområde inom kultursamverkansmodellen. De därefter vanligaste verksamhetsområdena i

---

⁵⁴ Intervju Region Kronoberg, Kulturparken Småland och Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2015-09-29.

⁵⁵ Intervju, Region Halland, 2015-09-28.

kulturplanerna är ”främjande av hemslojd” samt ”regional enskild arkivverksamhet”.

2.3 Begreppen kulturmiljö och kulturarv används olika

Kulturarv har en bredare betydelse än *kulturmiljö*, vilket medför att flera regioner använder det förstnämnda för att beskriva verksamheter och institutioner i kulturplanen. Kulturarv används vanligen som en rubrik över kulturmiljö. Detta bekräftas även i intervjuerna.

I kulturplanerna varierar begreppsanvändningen mellan de regioner som kategoriserar kulturmiljöarbetet inom enbart museiverksamhet och de som kategoriserar det inom flera verksamhetsområden. I den första gruppen varierar begreppen ”kulturarv” och ”kulturmiljö” medan de regioner som beskriver kulturmiljöarbete inom flera verksamheter uteslutande använder begreppet ”kulturarv” om kulturmiljöarbetet i stort. Den rimliga förklaringen är att begreppet kulturarv används som ett samlingsnamn för att beskriva tvärsanknade samarbeten mellan kulturmiljöarbete och exempelvis teater, arkiv, bibliotek och det fria kulturlivet. En region uttrycker sig så här: ”genom samverkan mellan kulturmiljövård och övriga satsningar på kulturarvet, försöker [regionen] få ut så mycket som möjligt av insatserna inom kulturmiljöområdet”.⁵⁶

I intervjuerna framgår även att regionerna har olika tolkning av begreppen kulturmiljö och kulturarv. En region använder ett ”brett kulturmiljöbegrepp” som inte bara omfattar byggnadsantikvarisk eller arkeologisk verksamhet, medan en

---

⁵⁶ Region Östergötland, *Östergötlands kulturplan till Kulturrådet för inträde i nya modellen för kultursamverkan*, s. 36. Linköping, 2011.

annan region föredrar att använda det bredare begreppet kulturarv.⁵⁷ Kulturmiljö innefattar enligt gängse definitioner endast arkeologi och byggnadsantikvariska insatser medan kulturarv inkluderar ”resten”, enligt den sistnämnda regionen. Begreppet kulturmiljö anses även vara viktigare för länsstyrelsen på grund av myndighetens kopplingar till kulturmiljölagen. Två regioner använder uteslutande begreppet kulturarv, medan andra regioner underströk vikten av att använda båda begreppen. Detta för att vara inkluderande och att det i dag finns en bredare syn på vad som är kulturmiljöarbete och kulturmiljö.

I utvärderingen har det inte framkommit om regionerna själva ser användningen av begreppen kulturmiljö och kulturarv som problematisk. Däremot finns vissa svårigheter med att ringa in vad som ingår i det regionala kulturmiljöarbetet. Ett exempel på detta är följande citat från ett enkätsvar: ”Jag är osäker på om något av de övriga verksamhetsområdena [utöver museiverksamhet] har varit inblandade i regionalt kulturmiljöarbete. Om så är fallet är det förmodligen i mindre omfattning. Möjligen skulle det också kunna vara en definitionsfråga ’kulturmiljö’ – ’kulturarv’.” Även i andra enkätsvar framgår att regionen inte har definierat kulturmiljöarbete inom sin organisation.

2.4 Svårt att följa det regionala kulturmiljöarbetets ekonomi

I denna rapport redovisas inte någon ekonomisk sammanställning av regionernas finansiering av kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen. Det beror på att regionerna har besvarat enkätfrågan om vilka kulturinstitutioner som har fått bidrag för att utföra kulturmiljöarbete på olika sätt, och olika fullständigt.

---

⁵⁷ Intervju Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum, 2015-10-02 och Region Halland, 2015-09-28.

Kulturmiljöarbetets ekonomi visade sig trots detta svårt att följa dock var inte syftet med utvärderingen att följa upp finansieringen.⁵⁸

Däremot kan iakttagelser göras utifrån regionernas svar på enkätfrågan om finansiering. Enligt svaren särskiljer inte sexton av arton regioner finansieringen av kulturmiljöarbete från museiverksamhetens arbete i stort. Ett skäl till detta kan vara att hela museets verksamhet ses som ett led i länets kulturmiljöarbete. Att det anses ”förlegat” att skilja ut kulturmiljöarbetet från det övriga arbetet framkommer i en intervju.⁵⁹ I de få fall där kulturmiljöarbetet kan särskiljas uppges detta bero på att kulturmiljöarbetet organisatoriskt är skilt från övriga museiverksamheter.

Enligt enkätsvaren fördelar två regioner regionala bidrag till hembygdsförbund. Bidragen anses av regionerna vara en del av kultursamverkansmodellen. Däremot följs inte regionala bidrag upp i Kulturrådets uppföljning inom kultursamverkansmodellen.⁶⁰ En av regionerna lyfter fram att de regionala bidrag som fördelas inom kultursamverkansmodellen inte ingår i den nationella uppföljningen och därför inte syns.⁶¹ Angående uppföljningen anser en annan region att det är problem att det inte ställs frågor om kulturmiljöarbetet i Kulturrådets uppföljning, och att detta gör att det inte går att se bidragets effekter

---

⁵⁸ Se kapitel 1.4 *Avgränsningar*.

⁵⁹ Intervju Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum, 2015-10-02. Även Riksantikvarieämbetets rapport *Länsmuseernas och motsvarande museers kulturmiljöarbete* visade att kulturmiljöarbetet är svårt att följa ekonomiskt, bland annat då museerna själva uppfattar kulturmiljöarbetet som en integrerad del av den regionala museiverksamheten.

⁶⁰ Enligt 12 § *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet* ska landsting som fördelar statsbidrag årligen följa upp och redovisa hur de statliga medlen har använts och vilka effekter som uppnåtts till Kulturrådet.

⁶¹ Intervju Region Örebro län, 2015-11-17.

på kulturmiljöarbetet.⁶² En annan region uppger i sitt enkätsvar att Riksantikvarieämbetet bör efterfråga uppföljning av kulturmiljöarbetet.

Sammanfattade iakttagelser:

- De allra flesta regioner bedömer att kulturmiljöarbete bedrivs inom ramen för kultursamverkansmodellen. Trots detta finns en osäkerhet om kulturmiljöarbete ingår i modellen.
- Samtliga kulturplaner beskriver det regionala kulturmiljöarbetet, men olika omfattande, presenterat olika och utifrån olika uppfattningar om kulturmiljö är en del av modellen eller inte.
- Kulturmiljöarbetet finansieras i första hand inom verksamhetsområdet museiverksamhet. Endast ett fåtal regioner uppger att kulturmiljöarbete bedrivs inom andra verksamhetsområden i modellen.
- Begreppen kulturmiljö och kulturarv används inte entydigt och tolkas olika av regionerna. Även vad som är regionalt kulturmiljöarbete inom modellen är svårt att ringa in.
- Det regionala kulturmiljöarbetets ekonomi är svårt att följa i dagsläget.

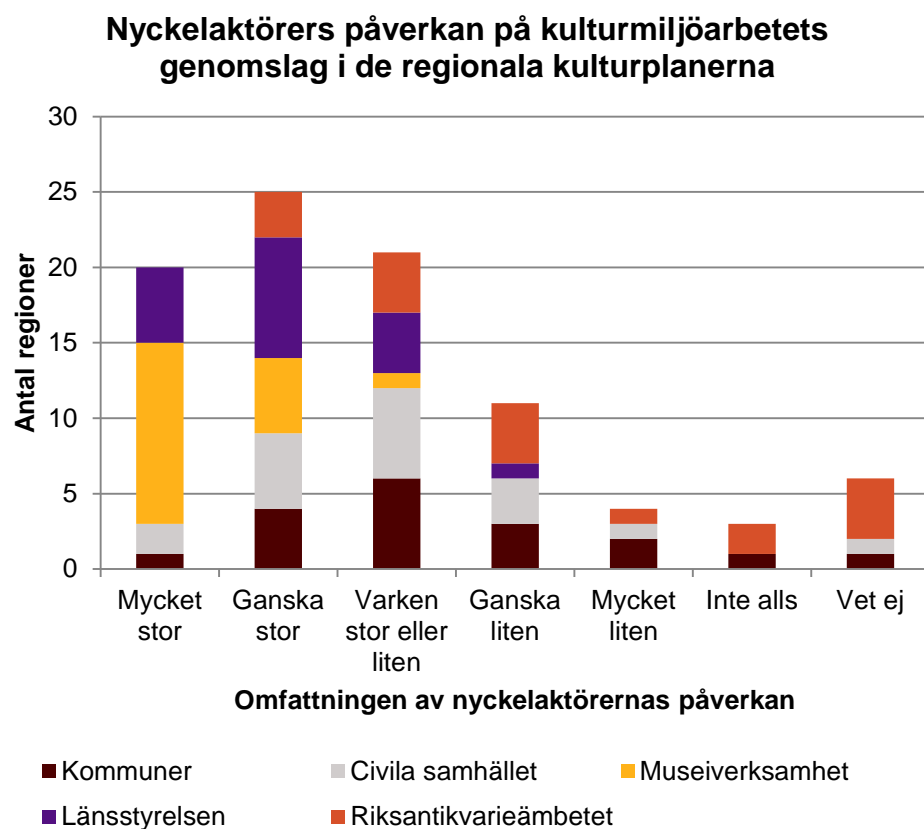
⁶² Intervju Region Kronoberg, Kulturparken Småland och Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2015-09-29.

3 Läns museer påverkar mest, men regionerna vill även samverka med andra

I detta kapitel redovisas hur olika aktörer påverkar kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen. Resultatet utgår i första hand från regionernas svar på utvärderingens enkät.

3.1 Läns museerna påverkar kulturmiljöarbetets genomslag mest

Regionerna bedömer att läns museerna är den aktör som mest påverkar kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen. Efter det är länsstyrelserna en viktig grupp, följt av det civila samhället. Diagrammet nedan visar regionernas uppfattning om aktörernas påverkan på kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen.

Figur 2 Regionerna svar om i vilken utsträckning ovanstående aktörer har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande kulturplanen. Arton av tjugo regioner svarade.

De regionala kulturplanerna ska utarbetas efter *samråd* med länets professionella kulturliv.⁶³ Det inbegriper institutioner och organisationer som producerar konst och kultur⁶⁴ och bland dessa ingår även läns museerna. Det är därför inte överraskande att läns museerna är de som mest påverkar kulturmiljöarbetets

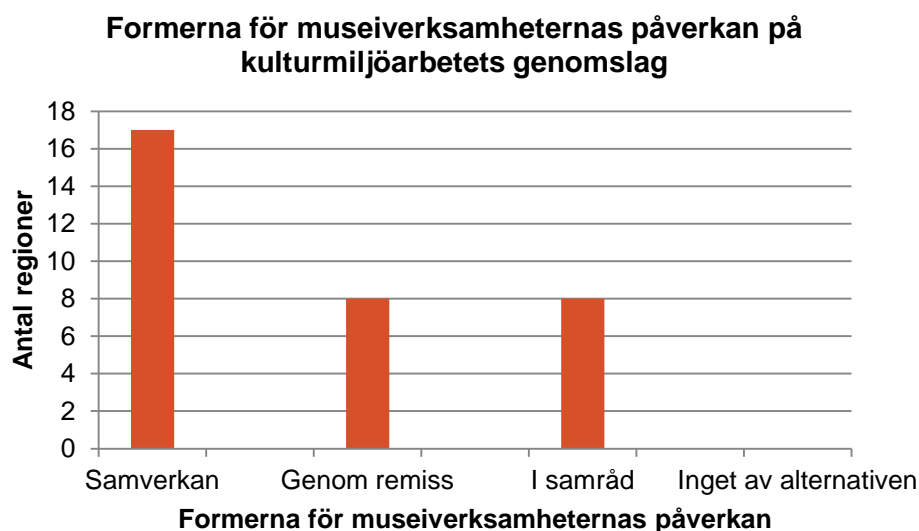
⁶³ SFS, Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Stockholm: Kulturdepartementet.

⁶⁴ Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Samverkansmodellen. Hur utvecklas kulturlivet i din region? (odaterad).

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

genomslag i de regionala kulturplanerna då de även anses vara den huvudsakliga bidragsmottagaren som utför kulturmiljöarbete inom modellen.

Samverkan är den vanligaste formen för museiverksamhetens påverkan på kulturmiljöarbetets genomslag, medan remissvar och samråd är betydligt ovanligare påverkansformer, vilket diagrammet nedan visar.

Figur 3 Regionernas svar om på vilket sätt museiverksamheten har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen. Arton regioner svarade. Flera svarsalternativ kunde fyllas i.

Nästan alla regioner anger att läns museerna har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den regionala kulturplanen genom samverkan, vilket är mer än vad förordningen anger. Bara en region svarar att museiverksamheten endast har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag genom samråd. Utifrån enkätsvaren går det inte att avgöra hur regionerna uppfattar att samverkan med läns museerna fungerar. I ett fåtal fall framkommer åsikten att regionens samverkan med läns museerna kan utvecklas för att ytterligare förbättra kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen.

En region anser att läns museets koppling till och ansvar för kulturmiljövården möjligen har försvagats sedan införandet av modellen men att uppdraget å andra

sidan är tydligt i ägardirektiven. Trots att regionerna anser att läns museerna har den största påverkan på kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen kan läns museernas ansvar för kulturmiljöarbetet uppfattas som otydligt. Detta är något som bland annat beskrivs i riksdagens utvärdering av kultursamverkansmodellen.⁶⁵

Läns museernas uppfattning om hur samverkan fungerar regionalt redovisades i rapporten *Läns museernas och motsvarandes museers kulturmiljöarbete*. Enligt rapporten anser 36 procent av läns museerna att samverkan inom kultursamverkansmodellen *inte* fungerar vad gäller kulturmiljöarbetet, alternativt inte fungerar över huvud taget. Däremot anser 31 procent av läns museerna att de ”fullt ut” är delaktiga i processen med att ta fram en regional kulturplan. Dessa skillnader ges olika förklaring, bland annat att det i mindre regioner finns en närhet mellan aktörerna, medan läns museernas kulturmiljöarbete i större regioner endast är en liten del som lätt kan marginaliseras. En annan förklaring som ges är att det saknas kompetens på kulturmiljöområdet och att den kulturpolitiska traditionen inte är ”särskilt väl utvecklad” regionalt och att detta kan påverka kulturmiljöarbetets inriktning inom kultursamverkansmodellen.⁶⁶

---

⁶⁵ Sveriges riksdag 2015/16:RFR4, *Är samverkan modellen? – En uppföljning och utvärdering av Kultursamverkansmodellen*, s. 94. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

⁶⁶ Riksantikvarieämbetet, *Läns museernas och motsvarandes museers kulturmiljöarbete – Kartläggning och redovisning av förutsättningarna för samverkan och verksamhetsutveckling på regional nivå*, s. 36–37, Stockholm 2015.

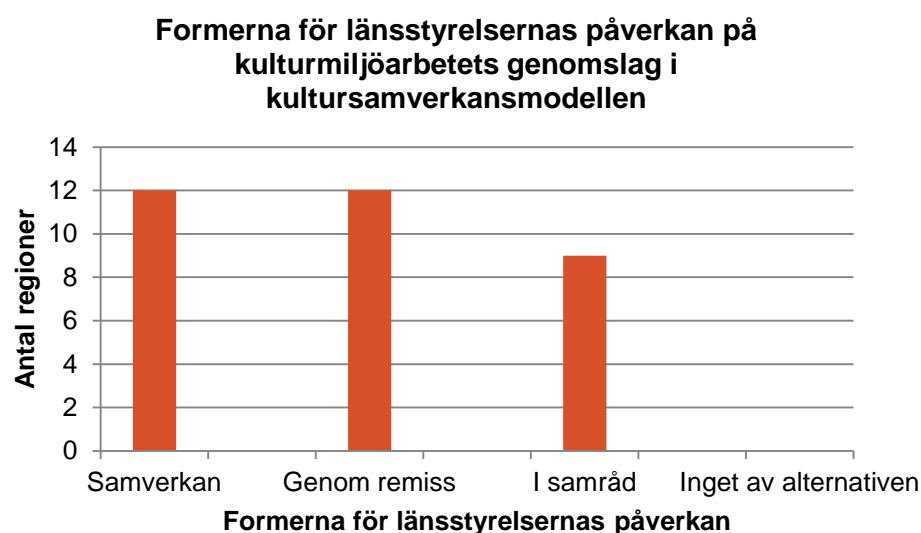
3.2 Länsstyrelsernas stöd är viktigt men samverkan stärkas

Länsstyrelserna ska fungera som ett stöd⁶⁷ i arbetet med att ta fram regionala kulturplaner.⁶⁸ De nationella målen för kulturmiljöarbetet ska styra de statliga insatserna på kulturmiljöområdet. En av utvärderingens utgångspunkter är att länsstyrelserna har ett ansvar att verka för att målen får genomslag även i de regionala kulturplanerna. Formerna för länsstyrelsernas påverkan inom kultursamverkansmodellen är inte inskriven i förordningen för modellen. Diagrammet nedan visar att länsstyrelsernas former för påverkan på kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen är vanligast genom remissvar och samverkan.

---

⁶⁷ Vad som definieras som ”stöd” är inte uttryckt i *Spela samman*. I utvärderingen undersöks hur och i vilken utsträckning länsstyrelserna bidrar enligt samma frågeställningar och svarsalternativ som övriga aktörer, det vill säga kommunerna, civila samhället och läns museerna.

⁶⁸ SOU (2010:11), *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*, s. 79. Stockholm: Fritzes.

Figur 4 Regionernas svar om på vilket sätt länsstyrelserna har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen. Arton regioner svarade. Flera svarsalternativ kunde fyllas i.

En majoritet av de regioner som anser att länsstyrelsens påverkan är ”mycket stor” alternativt ”ganska stor” har även angett att länsstyrelsen påverkar genom samverkan. Bland dessa finns fall där regioner anger att länsstyrelsen påverkar endast genom remissvar på kulturplanen. Mer än hälften av regionerna har uppgett att de samverkar med länsstyrelsen. Samtidigt vill åtta av tjugo förändra samverkan med länsstyrelsen, varav tre redan har en etablerad samverkan. Enkät svar och intervjuer visar att samverkan på flera håll fungerar bra och att detta kan vara viktigt för kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen. Till exempel uppges gemensamma strategier och program, samverkan mellan region och länsstyrelse, museum och kommun samt samfinansiering av projekt vara en framgångsfaktor.

Länsstyrelsernas perspektiv på regional samverkan har hämtats ur deras svar på frågor inom regeringsuppdraget *Vision för kulturmiljöarbetet*. En tredjedel av länsstyrelserna ansåg att de har en bra samverkan med regionerna, medan en lika stor del ansåg att samverkan inom kulturmiljöarbetet kan utvecklas. Bland den sistnämnda delen uttrycktes farhågor om att regionerna anser att kulturmiljöarbetet

inte är regionens ansvarsområde och att regionerna saknar kompetens och kännedom om kulturmiljöfrågor.⁶⁹ En länsstyrelse angav att det inte fanns någon etablerad samverkan med regionen om kulturmiljöfrågor, ytterligare några angav att samverkan är under utveckling. En av dessa menade att länsstyrelsen och regionen tidigare haft svårt att finna gemensamma beröringsytor då uppdragen mellan de olika aktörerna sett mycket olika ut, men att rollerna har förändrats på senare tid och att ”kulturmiljö börjat ses som en tvärssektoriell samhällsfråga”. Även i länsstyrelsernas remissvar på kulturplanerna framkommer synen på kulturmiljö som en tvärssektoriell samhällsfråga och gemensam beröringsyta. I närapå hälften av svaren uttrycks att skrivningarna om kulturmiljö i kulturplanerna bör kopplas till frågor om hållbar samhällsutveckling samt om kulturmiljö som en möjlig utvecklingsresurs regionalt. I flera av länsstyrelsernas remissvar är efterfrågas även att kulturmiljö bör behandlas i större omfattning. Behoven av att i kulturplanen synliggöra läns museerna, länsstyrelsens roll samt det civila samhällets betydelse för kulturmiljöarbetet, framhålls.

3.2.1 Kulturplanen och regionala kulturmiljöprogram kan kopplas ihop tydligare

Vissa länsstyrelser efterfrågar i deras remissvar på kulturplanerna att planerna bättre ska kopplas samman med regionala kulturmiljöprogram⁷⁰. I dagsläget är tre⁷¹

---

⁶⁹ Riksantikvarieämbetet, *Sammanställning av länsstyrelsernas svar på enkät om samverkan på regional nivå*, internt arbetsmaterial inom *Vision för kulturmiljöarbetet*. Enskilda länsstyrelsernas svar hittas i dnr 1.1.2-3021-2014. En av enkätfrågorna löd ”Hur fungerar samverkan med region/landsting, till exempel i framtagandet av den regionala kulturplanen eller motsvarande?”

⁷⁰ Kulturmiljöprogram används här som ett samlingsnamn för ett antal styrdokument för regional nivå, till exempel kulturmiljöstrategi och kulturarvsprogram. Vanligen tas länets eller regionens kulturmiljöprogram fram av länsstyrelsen.

⁷¹ Kulturplanerna för Region Gävleborg, Landstinget Västernorrland och Region Kronoberg.

av tjugo kulturplaner sammankopplade med regionens kulturmiljöprogram⁷². Att så få regionplaner är sammankopplade med regionernas kulturmiljöprogram kan eventuellt förklaras av att fyra ännu aktuella kulturmiljöprogram antogs innan kultursamverkansmodellen infördes. Två av dessa program arbetades fram utan samverkan. Flera⁷³ regionala kulturmiljöprogram är under framtagande och ambitionen är att de ska relatera till regionernas kulturplaner. En region lyfter i intervjun fram vikten av en gemensam strategi som en framgångsfaktor.⁷⁴

3.2.2 Bidragen kan samordnas bättre

En majoritet av regionerna uppger i enkätsvaren att länsstyrelsen i *samverkan* påverkar kulturmiljöarbetets genomslag i den regionala kulturplanen. I nära hälften av dessa regioner kommer samverkan till uttryck genom att bidragen inom kultursamverkansmodellen och kulturmiljövårdsbidraget⁷⁵ samfinansieras. Att samverkan finns mellan länsstyrelsen och regionen innebär med andra ord inte att de båda bidragen samordnas. I en av regionerna sker till exempel samråd mellan regionen och länsstyrelsen vid projektansökningar inom kulturmiljövårdsbidraget.

Vid intervjuerna framkom att där samfinansiering sker aktivt, upplevs medlen får större utväxling och att arbetssättet skapar möjlighet att driva egna projekt och frågor, ta nya initiativ med mera.⁷⁶ En av dessa regioner menar att samfinansieringen har inneburit att det är mer tydligt för den som söker bidrag, att det nu kan vara två regionala aktörer som ”står bakom” och att det ger större

---

⁷² För ytterligare ett kulturmiljöprogram har programperioden gått ut, men var när det var aktuellt sammankopplat med kulturplanen.

⁷³ För Landstinget Dalarna, Region Halland, Region Örebro län och Region Östergötland.

⁷⁴ Intervju, Landstinget Västernorrland, 2015-10-14.

⁷⁵ Enligt förordning om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (2010:1121).

⁷⁶ Intervju Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum, 2015-10-02 och Landstinget Västernorrland, 2015-10-14.

legitimitet. I detta län har regionen och länsstyrelsen ett gemensamt kulturarvsprogram som tydliggör detta utåt.⁷⁷ I dessa fall är det vanligen regionens egna bidrag som används för samfinansiering av projekt, det vill säga inte de statliga bidragen inom kultursamverkansmodellen.

Exempel på aktiviteter som samfinansierats med bidrag inom kultursamverkansmodellen och kulturmiljövårdsbidraget:

- Framtagande av kunskapsunderlag i form av bebyggelseinventeringar och upprättande av kulturmiljöprogram i några av länets kommuner.
- Utvecklingsprojektet *Kulturarv i utveckling* är kopplat till länets kulturarvsprogram och finansieras av regionen, länsstyrelsen och länsmuseum i samverkan (se avsnitt 5.1.2).
- Strategiarbete kring kulturmiljöer i regionen.
- Länsmuseumets utåtriktade arbete, till exempel kurser och annan kunskapsförmedling.

Något fler regioner uppger att de *inte* samfinansierar de två bidragsformerna än de som gör det. En av dessa regioner uppger att ”Här saknas helt en plan för gemensam regional samverkan”. Samma region bedömer även att Riksantikvarieämbetet skulle få en större utväxling av kulturmiljövårdsbidraget om den regionala samverkan vore bättre. I ett par av de regioner som intervjuades föredrar de att prata om ”samhandling” eller samordning snarare än om samfinansiering med länsstyrelsen kring kulturmiljövårdsbidraget. En av dessa regioner anser att bidragen är ”för trubbiga” för att de ska kunna samfinansiera verksamheter eller projekt.⁷⁸

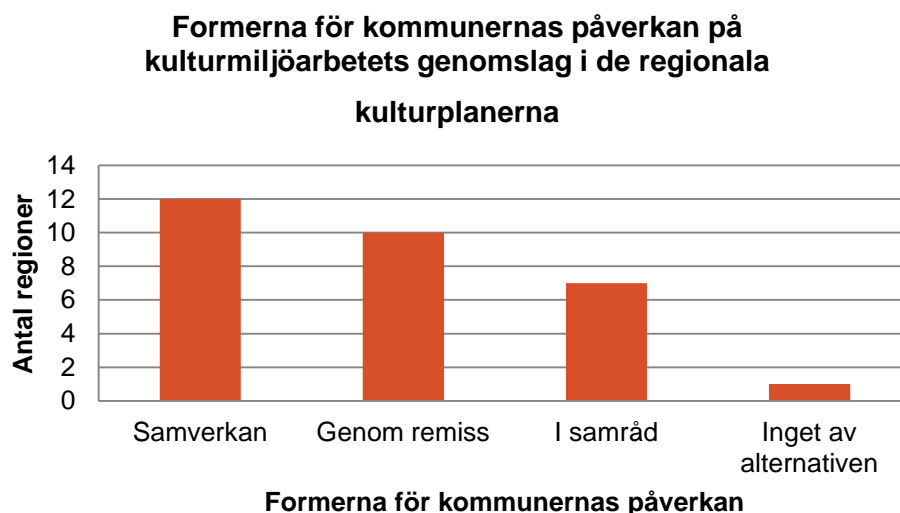
---

⁷⁷ Intervju Landstinget Västernorrland, 2015-10-14.

⁷⁸ Intervju Region Kronoberg, 2015-09-29.

3.3 Samverkan med kommunerna kan fördjupas

De regionala kulturplanerna ska utarbetas i *samverkan* med länets kommuner.⁷⁹ I praktiken innebär det att det krävs kommunal medfinansiering för att få de statliga bidragen.⁸⁰ Det som framträder tydligast är att den mest aktiva påverkansformen, samverkan, i kommunernas fall också är den mest förekommande. Diagrammet nedan visar hur regionerna uppfattar att kommunerna har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag genom samverkan, samråd eller remissvar på den regionala kulturplanen.

Figur 5 Regionernas svar om kommunerna har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen antingen i samverkan, i samråd, genom remissvar eller ”inget av alternativen”. Arton regioner svarade. Flera svarsalternativ kunde fyllas i.

Resultaten tyder på att regionerna uttrycker att det går att ytterligare utveckla samverkan med kommunerna om kulturplanerna. Nära hälften av regionerna

⁷⁹ SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

⁸⁰ Statskontoret, *Kommunal medfinansiering av statlig infrastruktur och högskoleverksamhet*, (2014:8). Stockholm: Statskontoret.

nämner också i andra delar av sina enkätsvar att de vill förändra samverkan med kommunerna för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen.

Formerna för kommunernas påverkan ser olika ut. Regionerna ska samverka med kommunerna när de tar fram den regionala kulturplanen, men det är inte alltid de samverkar i kulturmiljöfrågor. Exempel på samverkan sedan införandet av kultursamverkansmodellen uppges dock vara att kommunerna nu är med och samfinansierar projekt inom kultursamverkansmodellen. Kontinuerlig samverkan med kommunpolitiker från kulturnämnderna uppges vara en framgångsfaktor i arbetet.⁸¹

Samtal om kulturmiljö och kulturarv fördes enligt en region på de kommunala dialogmöten som föregick framtagandet av kulturplanen. Samma region anser att kommunerna är viktiga för det regionala kulturmiljöarbetet. Ett strategiskt program för kulturmiljöarbetet tas nu fram av länsstyrelsen och kommunerna, och i detta arbete deltar även regionen.⁸² Det uppges vara ett problem att det saknas kunskap om kulturmiljöfrågor i kommunen, till exempel eftersom flera kommuner i länet inte har en kommunantikvariefunktion.⁸³ Kommunerna uppges även ha olika förutsättningar och olika kunnande om kulturmiljö. Det kan bland annat vara svårt att få till en långsiktighet i samverkan med kommunerna på grund av hög personalomsättning.⁸⁴

---

⁸¹ Intervjun Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum, 2015-10-02.

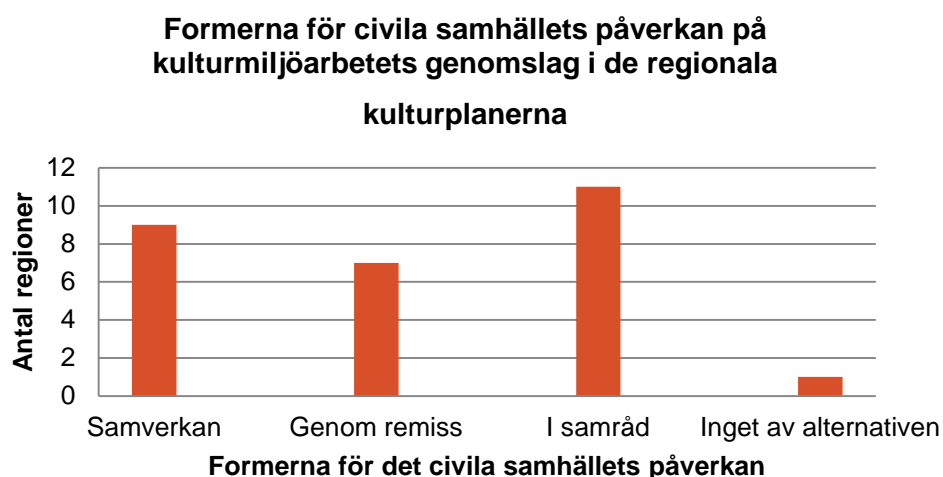
⁸² Intervju Region Örebro län, 2015-11-17.

⁸³ Intervju Region Halland, 2015-09-28.

⁸⁴ Intervju Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum, 2015-10-02.

3.4 Dialogen med civilsamhället kan bli ännu bättre

En utgångspunkt i den här utvärderingen är att de ideella aktörer som ingår i det civila samhället inom kulturmiljöområdet vid *samråd* ska få möjlighet att ge synpunkter och kommentarer på kulturmiljöfrågor när de regionala kulturplanerna arbetas fram. I nedanstående diagram redovisas regionernas bedömning av civila samhällets former för påverkan på kulturmiljöarbetets genomslag i de regionala kulturplanerna. Där framkommer att möjligheten för ideella aktörer att medverka vid samråd utnyttjas av mer än hälften av svarande regioner.⁸⁵ Även andra former för påverkan sker, om än i lägre utsträckning. En region anger ”inget av alternativen”.

Figur 6 Regionernas svar om det civila samhället har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen antingen i samverkan, i samråd, genom remissvar eller ”inget av alternativen”. Arton regioner svarade. Flera svarsalternativ kunde fyllas i.

Mer än hälften av regionerna anser att det civila samhället påverkar kulturmiljöarbetets genomslag genom samråd, alltså den miniminivå som anges i förordningen som styr kultursamverkansmodellen. Två regioner har i sina

⁸⁵ Varav tre av dessa regioner har svarat att civila samhället även påverkar i samverkan.

enkätsvar angett att det civila samhället har påverkat i ”mycket stor” utsträckning. Dessa regioner har även angett att det civila samhället påverkar genom samverkan. Kultursamverkansmodellen uppges ha varit bra då den förutsätter en dialog med civilsamhället och att detta är en utmaning, men inte omöjligt.⁸⁶ Enligt regionernas enkätsvar på vilka aktörer de vill förändra samverkan med anger flertalet regioner ökad samverkan med det civila samhället.

Riksdagens uppföljning av kultursamverkansmodellen visar att dialogen med organisationer inom civilsamhället är viktig, men att det kan vara svårt att utforma dialogen med dem, bland annat för att det upplevs som svårt att hitta representanter på regional nivå. De flesta föreningar beskrivs som starka på lokal nivå men svagare regionalt.⁸⁷

3.5 Riksantikvarieämbetet stödjer genom samverkansråd

Riksantikvarieämbetet ska särskilt följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet,⁸⁸ vilket kan innebära att visa på kulturmiljöarbetets effekter regionalt i utvärderingar. Myndigheten ska även delta i det samverkansråd vid Kulturrådet som hanterar frågor om statens roll och ansvar inom ramen för kultursamverkansmodellen.⁸⁹ Diagrammet nedan visar att regionerna uppger att Riksantikvarieämbetet inte påverkar kulturmiljöarbetets genomslag i de regionala kulturplanerna i någon större utsträckning. Ingen av regionerna anser att

---

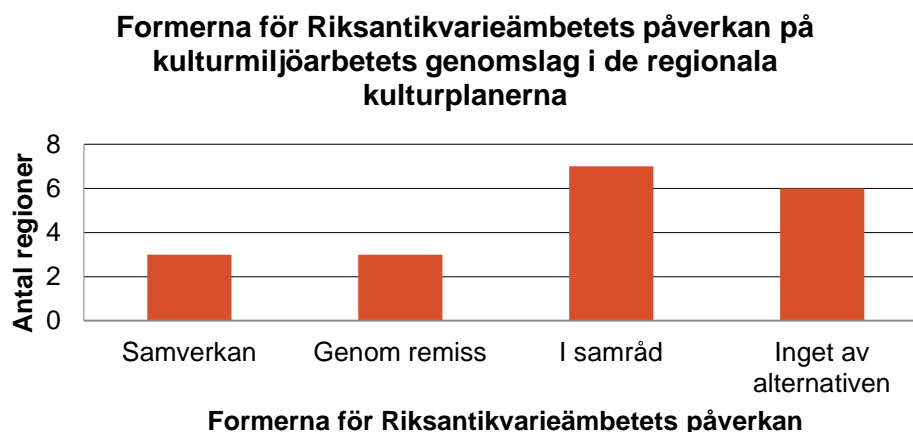
⁸⁶ Intervju Västernorrland, 2015-10-14.

⁸⁷ Sveriges riksdag 2015/16:RFR4, *År samverkan modellen? – En uppföljning och utvärdering av Kultursamverkansmodellen*, s. 14 och 138. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

⁸⁸ SFS, *Förordning (2014:1585) med instruktion för Riksantikvarieämbetet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

⁸⁹ Regeringen, *Regleringsbrev för budgetår 2016 avseende Riksantikvarieämbetet*. Ku2015/02965/LS (delvis), Stockholm: Kulturdepartementet.

Riksantikvarieämbetet har påverkat i ”stor utsträckning” till kulturmiljöarbetets genomslag i den regionala kulturplanen. Tre regioner anser dock att myndigheten har påverkat i ”ganska stor” utsträckning.

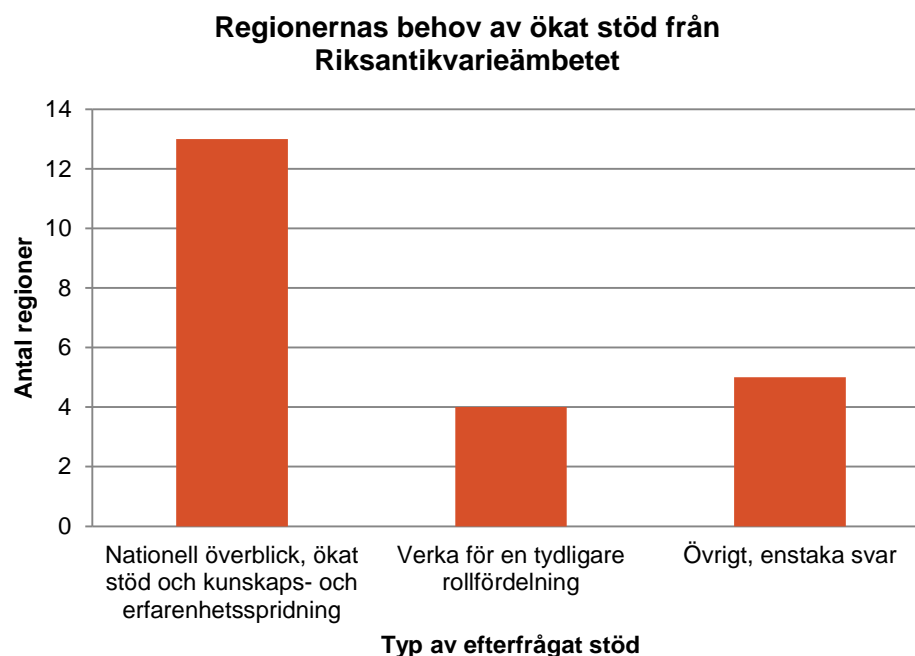
Figur 7 Regionernas svar om Riksantikvarieämbetet har påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen antingen i samverkan, i samråd, genom remissvar eller ”inget av alternativen”. Arton regioner svarade. Flera svarsalternativ kunde fyllas i.

Riksantikvarieämbetet har enligt sju regioner påverkat kulturmiljöarbetets genomslag i den regionala kulturplanen genom samråd. Två av dessa sju regioner hänvisar till samtal i samband med Kulturrådets årliga samverkanskonferens.

3.5.1 Överblick och stöd efterfrågas från

Riksantikvarieämbetet

Nästan tre fjärdedelar av regionerna efterfrågar ökat stöd från Riksantikvarieämbetet i form av nationell överblick, ökat stöd och kunskaps- och erfarenhetsspridning. Diagrammet nedan visar på vilka former av stöd regionerna har behov av från Riksantikvarieämbetet för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet.

Figur 8 Regionernas svar om de behöver ökat stöd från Riksantikvarieämbetet för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet. Samtliga tjugo regioner svarade, och endast en ansåg att de inte behöver ökat stöd.

Enligt enkätsvaren efterfrågas också strategiskt arbete som omvärldsbevakning och riktlinjer, vilket en region uppger att de saknar resurser för att själva arbeta med. I en intervju uppges dialogen med Riksantikvarieämbetet inte vara konkret och aktiv, förutom vid samverkanskonferenserna. En tydligare roll och ökad synlighet från Riksantikvarieämbetet efterfrågas av regionen.⁹⁰ Riksdagens utvärdering av kultursamverkansmodellen konstaterar också att Riksantikvarieämbetets roll, men även med läns museernas och länsstyrelsernas roller, upplevs som otydliga och att dessa behöver klargöras.⁹¹

⁹⁰ Intervju, Region Kronoberg, 2015-09-29.

⁹¹ Sveriges riksdag 2015/16:RFR4, *Är samverkan modellen? – En uppföljning och utvärdering av Kultursamverkansmodellen*, s. 11. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

Sammanfattade iakttagelser:

- Länsmuseerna påverkar kulturmiljöarbetets genomslag mest och i samverkan med regionerna.
- Länsstyrelserna är viktiga för kulturmiljöarbetets genomslag, men samverkan kan utvecklas.
- Kulturplaner och regionala kulturmiljöprogram kan kopplas ihop betydligt oftare då detta anses vara en framgångsfaktor.
- Bidragen inom kultursamverkansmodellen kan samordnas bättre och mer strukturerat med länsstyrelsernas bidrag till kulturmiljövård för att ge större utväxling av medlen.
- Samverkan med kommunerna i kulturmiljöfrågor kan fördjupas och dialogen om kulturmiljöfrågor med civilsamhället kan bli ännu bättre.
- Riksantikvarieämbetet bidrar främst till kulturmiljöarbetets genomslag genom Kulturrådets samverkansråd, men regionerna efterfrågar ökat stöd gällande exempelvis nationell överblick och ökad kunskaps- och erfarenhetsspridning.

4 Det regionala kulturmiljöarbetet har förändrats

4.1 Kulturmiljöarbetet uppfattas av vissa regioner som mer synligt nu

Drygt en tredjedel av regionerna anser att det regionala kulturmiljöarbetet på något vis är mer synligt eller har förändrat fokus sedan kultursamverkansmodellen infördes. Denna uppfattning utvecklas i intervjuerna, där det lyfts fram att kulturmiljöarbetet har blivit mer synligt, bland annat på den politiska agendan. Exempelvis ”pratas det mer om frågorna” och vissa regioner uppger att de har mer kunskap på kulturmiljöområdet och därmed har en samlad bild av kulturmiljöarbetet, vilket gör att de anser att de kan komplettera de regionala verksamheterna utifrån regionens bild av vad som behövs. Det framkommer även att ”det har blivit mer fokus på att öka kunskapen om alternativa synsätt på kulturmiljöerna” och att ”Det regionala sammanhanget har varit av avgörande betydelse för att kunna börja reformera kulturarvsområdet inklusive kulturmiljöarbetet.” Bitvis kan detta ses som en naturlig utveckling då kulturmiljöarbete inte har varit en fråga för regionerna på samma vis innan kultursamverkansmodellen infördes.

4.2 Delade meningar om tydligare roller och ansvar

Nästan hälften av regionerna nämner i sina enkätsvar att roller och ansvar har förändrats sedan kultursamverkansmodellen infördes, men de har olika uppfattningar om dessa har blivit tydligare eller inte. En del av regionerna anser att rollerna på något vis har blivit tydligare, medan övriga anser det motsatta. Förutom

ökad dialog och tydligare roller framgår exempelvis att ”Förhållandet mellan, och samverkan kring, länets kulturplan och kulturmiljöstrategi har tydliggjorts i det sektorsövergripande arbetet med RUS”.⁹² Region och länsstyrelse konstateras ha olika uppdrag, men att det är en fördel att de har samma målbild och att aktörerna får insyn i strategin.⁹³

De regioner som anser att det har blivit mer otydligt nämner bland annat att det beror på att ansvaret ligger på flera aktörer (länsstyrelse och region) och att det är svårt att få övergripande bild av delar som ofta går i varandra. Vidare framkommer att regionens gränsdragningar mot länsstyrelsen inte är självklara eftersom de sistnämnda har ”kulturmiljöpengar” och myndighetsansvar, samt i ”förhållande till regionförbundet som har ansvar för kulturplanen och i vissa fall arbetar med kulturmiljö i ett mycket vidare perspektiv.” Samarbetet beskrivs ha ökat ”även om det inte sker än i den omfattning det borde kunna ske”. Det framkommer även att Riksantikvarieämbetets och länsstyrelsernas roll i relation till de regionala institutionerna anses ha blivit otydliga. Även riksdagens utvärdering om kultursamverkansmodellen konstaterar att länsstyrelsernas, läns museernas och även Riksantikvarieämbetets roller i modellen upplevs som otydliga och att det är ”mycket viktigt” att de olika aktörernas roller klagörs. Detta för att det ska bli tydligt för de olika parterna och för att kulturmiljöarbetet ”ska fortsätta att utvecklas positivt i Sveriges olika län”.⁹⁴

---

⁹² RUS står för regional utvecklingsstrategi, eller regionalt utvecklingsprogram som det heter enligt förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete. Det regionala utvecklingsprogrammet ska utgöra en samlad strategi för ett eller flera läns regionala tillväxtarbete.

⁹³ Intervju Region Kronoberg, 2015-09-29.

⁹⁴ Sveriges riksdag 2015/16:RFR4, *Är samverkan modellen? – En uppföljning och utvärdering av Kultursamverkansmodellen*, s. 191. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

4.3 Samverkan har ökat sedan modellen infördes, men bör fortsätta utvecklas

I intervjuerna lyfter flera regioner fram att de samverkar mer med olika aktörer nu. Till exempel samverkar regioner mer med länsstyrelsen, men även med länsmuseet och regionens arkiv. Andra förändringar är att regionen har blivit bättre på att samverka genom kultursamverkansmodellen och att ”fler är med och ger sin syn på vad kulturmiljöarbete är”.⁹⁵ Generellt kan detta ses som en logisk följd och hela modellens syfte. Även att regionen har fått en mer samordnande roll sedan kultursamverkansmodellen infördes lyfts fram och att de kan ”skapa en arena för dialog mellan aktörerna”. Detta uppges vara en framgångsfaktor och det uppfattas som viktigt att regionen kan fungera som en ”neutral part” i kulturmiljöarbetet och att det skapar trovärdighet att regionen håller i arbetet.⁹⁶ I samma regions enkätsvar framgår att ”samverkan med andra politikområden [...] förenklas betydligt genom [regionens] nya roll”.

En majoritet av regionerna⁹⁷ uppger dock att de vill förändra samverkan med andra aktörer för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen. Knappt hälften av regionerna anser att samverkan behöver förändras med ”alla aktörer”. Om regionerna vill förändra samverkan på grund av att den inte överlag fungerar går inte att utläsa av regionernas svar. Vanligen vill regionerna förändra samverkan genom att göra den mer organiserad, utveckla eller skapa nya former för samverkan överlag eller i vissa fall fortsätta utveckla den samverkan som redan finns. I förändrad samverkan kan även en önskan om tydligare roller och ansvar ingå. Aktörer som nämns av ett fåtal

---

⁹⁵ Intervju Landstinget Västernorrland, 2015-10-14.

⁹⁶ Intervju Region Halland, 2015-09-28.

⁹⁷ Arton av tjugo regioner.

regioner är näringslivet, inklusive besöksnäringen och andra statliga myndigheter⁹⁸ än Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna.⁹⁹

4.4 De nationella målen har liten påverkan på kulturmiljöarbetet inom modellen

De nationella målen för kulturmiljöarbetet har gällt sedan 1 januari 2014 och dessa ska ”inspirera och vägleda politiken i kommuner och regioner. Sedan januari 2014 har sexton¹⁰⁰ regionala kulturplaner tagits fram. I sex av de kulturplaner som togs fram 2014 nämns de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Enligt Riksantikvarieämbetets bedömning av de nya kulturplanerna som börjar gälla 2016 har de nationella målen för kulturmiljöarbetet fortfarande ett litet genomslag.¹⁰¹ Endast i tre av dessa kulturplaner har målen en mer aktiv roll. I kulturplanen för Region Jämtland Härjedalen avspeglas de nationella målen i skrivningar om regionens utvecklingsområden inom området kulturmiljö. I Landstinget i Jönköpings läns kulturplan är de nationella målen för kulturmiljöarbetet konkretiserade i formuleringarna om museet i Jönköpings läns kulturmiljöarbete.¹⁰² I övriga kulturplaner där de nationella målen för kulturmiljöarbetet nämns har målen en mer passiv roll. Detta kan förklaras med att målen inte har funnits så länge, och att de inte har en uttalad roll i modellen.

---

⁹⁸ Trafikverket och Skogsstyrelsen.

⁹⁹ Se kapitel 3 för förändrad samverkan med länmuseer, länsstyrelse, kommuner och civilsamhället.

¹⁰⁰ 2014 togs nio kulturplaner fram, 2015 togs sju kulturplaner fram. I denna utvärdering har vi analyserat de kulturplaner som togs fram 2014.

¹⁰¹ Riksantikvarieämbetet, arbetsmaterial *Regionernas kulturplaner inom kultursamverkansmodellen*. 2015-11-23.

¹⁰² Landstinget Jönköping, *Regional kulturplan 2015–2017*, s. 12–13. Jönköping: Åbergs tryckeri, 2015.

I intervjuerna framgår att merparten av regionerna anser att de nationella målen är relevanta i det regionala kulturmiljöarbetet, ibland uppfattas målen genomsyra hela verksamhetens arbete och initiativ ibland kopplas målen främst till länsmuseets arbete. I rapporten *Länsmuseernas och motsvarande museers kulturmiljöarbete* finns indikationer på att de nationella målen för kulturmiljöarbetet uppfattas som avlägsna för museerna.¹⁰³ Utifrån intervjuerna har de nationella målen oftast ha aktualiserats av länsstyrelsen. En region anser däremot att målen främst är relevanta för länsstyrelsen och att de riskerar att bli en ”länsstyrelsefråga” med anledning av att regionen främst använder sig av begreppet kulturarv.¹⁰⁴ Den sammantagna bilden är därför att det återstår arbete för att målen ska ”inspirera och vägleda” regionerna och därmed även länsmuseernas kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen.

Sammanfattade iakttagelser:

- Av vissa regioner uppfattas kulturmiljöarbetet som mer synligt sedan modellen infördes. Detta kan ses som en naturlig följd då kulturmiljöarbete innan modellens införande inte var en del av regionernas arbete på samma vis.
- Det rådet motsatta uppfattningar om roller och ansvar inom det regionala kulturmiljöarbetet har blivit tydligare eller inte. En anledning till att det upplevs som otydligt anses vara att ansvaret ligger på både region och länsstyrelse, men att gränserna inte alltid är tydliga.

---

¹⁰³ Riksantikvarieämbetet, *Länsmuseernas och motsvarande museers kulturmiljöarbete – Kartläggning och redovisning av förutsättningarna för samverkan och verksamhetsutveckling på regional nivå*, s. 45, 55. Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 2015.

¹⁰⁴ Intervju Region Halland, 2015-09-28.

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

- Samverkan har ökat sedan modellen infördes vilket kan ses som en logisk följd av modellen. Regionerna vill däremot att samverkan ska förändras med en rad aktörer.
- De nationella målen för kulturmiljöarbetet har hittills haft en liten påverkan på kulturmiljöarbetet inom modellen. Detta kan förklaras med att målen inte har funnits så länge, och att de inte har en uttalad roll i modellen.

5 De flesta regioner gör regionala prioriteringar

Hur regionerna använder regionala prioriteringar inom kulturmiljöarbetet undersöktes i både enkäten och intervjuerna. I utvärderingen uppmärksammas hur regionerna använder och tolkar vad som är regionala prioriteringar, då inga mer preciserade bestämmelser uttrycks i förordningen eller i betänkandet som ligger till grund för kultursamverkansmodellen. Frågan om hur regionala prioriteringar bidrar till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet visade sig däremot vara svårbesvarad.

5.1 Kulturmiljöarbete prioriteras men tolkas olika

Femton av arton regioner har valt att göra regionala prioriteringar för kulturmiljöarbetet, enligt regionernas enkätsvar. Av dessa femton är prioriteringarna i fjorton fall synliga i kulturplanerna, även om de i nära en tredjedel av fallen inte beskrivs som just regionala prioriteringar, utan exempelvis som ”utvecklingsområden”. Regionförbundet i Kalmar län beskriver hur kulturmiljöarbete, utöver kulturprojektmedel, även har tilldelats regionala utvecklingsmedel. Region Jämtland skriver att läns museet har i uppdrag att arbeta med att utveckla för regionen intressanta kulturmiljöer, i syfte att skapa besöksmål. Region Halland beskriver utveckling av kulturmiljöer för att stärka den regionalt hållbara utvecklingen som en prioritering, och Region Gävleborg anger

utvecklingsområdet ”Mångfald av berättelser”¹⁰⁵ som viktigt i prioriteringarna för arbetet med länets kulturmiljöer.

5.1.1 Något unikt regionalt lyfts fram och förstärks

Flera regioner har prioriterat att förstärka verksamheter som är unika för regionen i fråga. Ibland har dessa verksamheter eller kulturmiljöer även fått förstärkning av bidrag, dock inte på bekostnad av tidigare beslut om bidrag inom modellen.

Region Kronoberg anser att en regional prioritering inom kulturmiljöarbetet är deras extra finansiella stöd till Cirkus i Glasriket, en konstverksamhet som bland annat kombinerar glashantverk med cirkus och scenkonst.¹⁰⁶ Regionen understryker att inga pengar har fördelats om från andra kulturinstitutioner som får bidrag för sina verksamheter. Cirkus i Glasriket får i stället ett utökad stöd från Kulturrådet för att driva och stärka den unika verksamheten i regionen. Detta stöd räknas också till bidragen som fördelas inom kultursamverkansmodellen.

I Örebro län lyfts området Pershyttan-Nora Järnvägsområde fram som en unik kulturmiljö. Tidigare ägdes området av läns museet men förvaltas numera av regionen tillsammans med Nora kommun genom stiftelsen Nora Järnvägsmuseum och Veteranjärnväg (NJOV). En utredning med bland annat länsstyrelsen genomfördes 2013 om hur kulturmiljön skulle förvaltas fortsättningsvis. Inom ramen för kultursamverkansmodellen fördelas bidrag till läns museet utan någon

---

¹⁰⁵ Uppdragen inom utvecklingsområdet ”Mångfald av berättelser” ska främja aktiviteter som skapar möten mellan människor, bidra till att öka och sprida kunskap om kultur som redskap för integration, samt bidra till att utforska och sprida kunskap om hur kulturell bakgrund påverkar individen med syftet att öka förståelsen mellan människor, enligt *Kulturplan för Gävleborg 2016–2018*.

¹⁰⁶ Region Kronoberg, *Musik, dans, teater och cirkus*, hämtad 2015-12-11 från <http://www.regionkronoberg.se/kultur-och-upplevelser/musik-dans-teater-och-cirkus/>

anvisning om till exakt vilka kulturmiljöverksamheter pengarna ska gå. Regionen menar dock att en andel är vikt till arbetet med NJOV.

När NJOV-utredningen gjordes var det inte självklart att verksamheten skulle få fortsatta bidrag i samma storleksordning på grund av länsmuseets ekonomi. Men med anledning av att länsstyrelsen förstärkte sin satsning, bland annat genom att tillsätta en verksamhetsledare, tilldelar nu även regionen bidrag till NJOV under en testperiod på tre år. Under 2015 fördelade också regionen egna bidrag till verksamheten.

5.1.2 Gemensamma strategier och forum prioriteras

Flera regioner arbetar med att ta fram strategier eller skapa forum för regionens aktörer att kunna mötas och samverka om kulturmiljö- och kulturarvsfrågor. I Region Halland har en kulturarvsstrategi tagits fram under 2015 och beslut om strategin kommer troligen tas i samband med att den nya kulturplanen för 2017–2020 antas. Strategin anses vara en stor förändring på kulturmiljöområdet i regionen. Tanken med strategin är att utöver att fungera som en plattform för aktörerna inom området, även vara ett sätt att samordna stuprör som uppstår som ett resultat av långa verksamhetstraditioner. Mycket tid har lagts på det organisatoriska i strategin och regionen framhåller att för en liten region med förhållandevis få aktörer finns goda förutsättningar för samverkan och samarbete.

Även Landstinget i Västmanlands län arbetar fram en kulturmiljöstrategi tillsammans med länsstyrelsen som beräknas vara klar 2016. Landstinget anser att det sedan förra kulturplaneåret har hänt mycket i synen på kulturmiljöarbete och

hur de samverkar i regionen. Kulturarvsportalen *Kulturarv i Västmanland*¹⁰⁷ drivs i samverkan med ABM (arkiv, bibliotek och museer). I landstingets kulturplan finns portalen med som ett kulturpolitiskt prioriterat område och enligt läns museet och landstinget är portalen en effekt av kultursamverkansmodellen. Kulturarvsportalen fungerar som en digital mötesplats som länsstyrelsen, landstinget och länets kommuner samverkar genom. Portalen är även en plats för institutioner, föreningar och allmänheten att bland annat visa, dela och kommentera digitaliserat kulturarvsmaterial och -information.

I Västernorrland driver landstinget tillsammans med länsstyrelsen och läns museet projektet *Kulturarv i utveckling*. Projektet syftar till att skapa förutsättningar för ett demokratiskt, tillgängligt och attraktivt kulturarv genom att stötta aktiviteter som med kulturarvet som utgångspunkt utvecklar näringsliv, mångfald, ett inkluderande arbetssätt etc.¹⁰⁸ Projektet är kopplat till länets kulturarvsprogram som har haft en stor referensgrupp. Inom projektet har flera evenemang ägt rum, bland annat nätverksträffar om kulturmiljö och besöksnäring, och workshoppar om ”storytelling”.

I Kronobergs län lyfts regionala prioriteringar för kulturmiljöarbetet både i den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som regionen och länsstyrelsen samarbetar kring. Prioriteringarna handlar om att dels utveckla platser, orter, städer och regioner genom att komplettera och dra nytta av varandra, dels utveckla miljöer där människor känner sig välkomna och delaktiga. I den

---

¹⁰⁷ Västmanlands läns museum, *Kulturarvsportal Västmanland – Projektdirektiv och plan*. 2013-10-07.

¹⁰⁸ Länsstyrelsen Västernorrland, *Kulturarv i utveckling*, hämtad 2015-12-08 från <http://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland/Sv/om-lansstyrelsen/eu-och-internationellt/vara-projekt/kulturarv-i-utveckling/Pages/default.aspx>

regionala kulturplanen handlar prioriteringen främst om att öka samarbetet mellan kultur och samhällsplanering på olika nivåer.

5.2 Oklart hur regionala prioriteringar bidrar till målens uppfyllelse

Enligt enkätsvaren anger sjutton av tjugo regioner att de regionala prioriteringarna bidrar till uppfyllandet av minst två av de fyra nationella målen för kulturmiljöarbetet. Tio regioner anger att deras prioriteringar kan bidra till att uppfylla samtliga nationella mål. Regionerna har dock i de flesta fall svårt att konkret motivera på vilket sätt prioriteringarna verkar för att uppfylla målen. I en intervju menar en region att de betraktar målen som någonting som genomsyrar hela verksamhetens arbete, i samverkan, kulturmiljöprogrammen, utställningar etc. I enkätsvaren har endast en region mer utvecklat lyft fram på vilket sätt de regionala prioriteringarna kan bidra till att uppfylla målen. Övriga regioner lyfter exempelvis hur en ny regional strategi på sikt kommer att kunna bidra till målen, men preciserar inte på vilket sätt. En annan region beskriver att kulturmiljöarbetet visserligen lyfts fram i kulturplanen men att det är aktörer som kommunerna, länsstyrelsen och länsmuseet som i sitt vardagliga arbete bär ansvaret för att målen uppfylls. Regionen bedömer att dessa aktörer arbetar för att uppfylla samtliga mål. Det är med andra ord svårt att bedöma hur de regionala prioriteringarna bidrar till de nationella målens genomslag, vilket även här visar att målen har haft ett svagt genomslag i modellen.

Sammanfattade iakttagelser:

- Merparten av regionerna har valt att göra regionala prioriteringar inom kulturmiljöarbetet, varav nästan alla även har synliggjort dessa i kulturplanen.
- Flera regioner har prioriterat att förstärka verksamheter i kulturmiljöer som anses unika för regionen. Regionerna har även prioriterat framtagande av gemensamma strategier eller forum.

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

– Det är svårt att säga hur regionala prioriteringar bidrar till uppfyllelsen av de nationella målen för kulturmiljöarbetet, vilket visar att målen hittills har haft ett svagt genomslag i modellen.

6 Slutsatser och rekommendationer

Syftet med utvärderingen var att undersöka det regionala kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen. Utvärderingen ville även visa på hur regionala prioriteringar kan bidra till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet.

Utvärderingen utgår från följande frågeställningar:

- Vad påverkar genomslaget för det regionala kulturmiljöarbetet?
- Har nyckelaktörerna¹⁰⁹ påverkat det regionala kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen?
- Har det regionala kulturmiljöarbetet förändrats sedan kultursamverkansmodellen infördes?
- Har regionala prioriteringar bidragit till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet?

6.1 Kulturmiljöarbetet är inte självklart inom kultursamverkansmodellen

Utvärderingen visar att det finns stora skillnader i hur kulturmiljöarbete uppfattas och får genomslag inom kultursamverkansmodellen, vilket även syns i regionernas kulturplaner. På ena sidan av skalan finns regioner som anser att kulturmiljöarbete av olika skäl inte finansieras inom kultursamverkansmodellen. På andra sidan finns regioner som prioriterar kulturmiljöarbete inom modellen. Dessa olikheter tyder på

---

¹⁰⁹ Regioner, läns museer, länsstyrelserna, kommuner och civila samhällets organisationer samt Riksantikvarieämbetet.

att kulturmiljöarbetet inte är självklart i modellen vilket kan påverka kulturmiljöarbetets genomslag i modellen. Även riksdagens utvärdering bedömer att kulturmiljöarbetet har en mycket oklar roll i modellen, och att det är viktigt att frågan om dess ställning i modellen klargörs. Kultursamverkansmodellen infördes dock för att öka det regionala inflytandet över hur statliga bidrag fördelas till regionala kulturverksamheter. Riksantikvarieämbetets stöd efterfrågas däremot av regionerna för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet i modellen, till exempel genom med kunskaps- och erfarenhetspridning och stå för en nationell överblick.

En svårighet är att tolkningen av begreppen kulturmiljö och kulturarv varierar. Detta gör att det är svårt att jämföra regionerna med varandra. Även vad begreppet kulturmiljöarbete omfattar i modellen är inte självklart för regionerna. Detta påverkar också kulturmiljöarbetets genomslag inom modellen. Begreppen används helt enkelt olika, vilket gör att vad som i en region uppfattas vara kulturmiljöarbete i en annan region kallas kulturarvsarbete. Tolkningen påverkar även vad regionen anser ingår i modellen, vad som är länsstyrelsens roll och därmed tänkbara samverkansområden.

6.1.1 De flesta regioner gör regionala prioriteringar för kulturmiljöarbetet, men sällan med utgångspunkt i de nationella målen

Regionerna gör regionala prioriteringar som berör kulturmiljöarbete och dessa lyfts även fram i kulturplanerna som är ett av de mest betydelsefulla styrdokumentena regionalt. Detta visar att kulturmiljöarbete bedrivs och uppfattas som viktigt inom modellen. De regionala prioriteringar som vi har beskrivit i kapitel 5 i den här utvärderingen syftar till att lyfta fram och förstärka något unikt regionalt eller att ta fram gemensamma strategier, till exempel i samverkan med länsstyrelse. Vad som kan konstateras är att det saknas en enhetlig definition av vad som är en regional prioritering, men att detta kan ge tolkningsutrymme för den enskilda regionen att möjliggöra att prioriteringen utgår ifrån de behov som finns regionalt.

Utvärderingen avsåg bland annat att svara på om regionala prioriteringar har bidragit till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Det visade sig att det var svårt för regionerna att konkret motivera på vilket sätt prioriteringarna bidrar till att uppfylla målen, vilket indikerar att målen ännu inte fullt ut har fått genomslag och att prioriteringarna sällan görs med de nationella målen som utgångspunkt.

Rekommendation:

Kulturmiljöarbetets roll och vad det omfattar bör omnämnas i modellens styrande dokument. Till exempel i de föreskrifter Kulturrådet ska ta fram. Det är även viktigt att de nationella målen för kulturmiljöarbetet lyfts i det arbetet, för att öka möjligheterna för att de ska få genomslag i regionernas verksamheter som får bidrag inom modellen. Till exempel skulle de regionala prioriteringar som avser kulturmiljöarbete kunna beskrivas i relation till de nationella målen för kulturmiljöarbete, i likhet med att de generella regionala prioriteringarnas förhållande till de nationella kulturpolitiska målen ska beskrivas i kulturplanerna. Om kulturmiljöarbetet förtydligas i modellen kan Riksantikvarieämbetet bättre följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet, något som regionerna efterfrågar.

6.2 Samverkan har ökat och är en framgångsfaktor

Utvärderingen visar att även om de olika aktörerna påverkar på olika sätt och i olika omfattning är samverkan en framgångsfaktor. En av utvärderingens utgångspunkter är att flera aktörer på olika sätt har möjlighet och ansvar att i samverkan eller samråd med regionerna alternativt i remissvar på kulturplanerna påverka kulturmiljöarbetets genomslag i kulturplanerna och därmed i kultursamverkansmodellen. Läns museerna är den aktör som påverkar kulturmiljöarbetets genomslag mest i kultursamverkansmodellen. Nästan alla läns museer påverkar genom samverkan. Samverkan med kommunerna kan däremot fördjupas än mer i kulturmiljöfrågor. En positiv effekt av kultursamverkansmodellen är att regionerna kan skapa en arena för dialog om

kulturmiljöarbete och organisera samverkan. Samverkan har ökat inom det regionala kulturmiljöarbetet sedan modellen infördes och inte minst uppfattas samverkan med länsstyrelsen som en framgångsfaktor. Regionerna vill dock fortsätta förändra samverkan med andra aktörer för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen.

6.2.1 Samverkan med länsstyrelserna påverkar kulturmiljöarbetets genomslag

Samverkan mellan regioner och länsstyrelser, bland annat kring gemensamma strategier är en nyckel i det regionala kulturmiljöarbetet. Bland annat ger gemensamma strategier eller hopkoppling av kulturplan och kulturmiljöprogram legitimitet och tydlighet utåt. Även ökad samfinansiering av bidrag inom kultursamverkansmodellen och kulturmiljövårdsbidraget borde utvecklas då det kan leda till större utväxling av bidragen och möjliggör egna projekt och nya initiativ. Länsstyrelsen har även en viktig roll för att målen för kulturmiljöarbetet ska få ett ökat genomslag inom modellen. För de regioner som själva saknar kulturmiljökompetens har samverkan med länsstyrelsen och även med läns museer stärkt kulturmiljöarbetets genomslag. En stor del av regionerna uppger att de inte samverkar med länsstyrelsen och vice versa.

Det finns olika uppfattningar om roller och ansvar inom det regionala kulturmiljöarbetet, och det är ibland otydligt var gränserna går mellan länsstyrelsen och regionen. Det finns en dubbel organisation (region och länsstyrelse) på området som inte finns inom de andra verksamhetsområdena i modellen. I och med kultursamverkansmodellen tillkomst är kulturmiljöarbete nytt område för många regioner samtidigt som länsstyrelsen är en etablerad aktör i det regionala kulturmiljöarbetet. Riksdagens utvärdering lyfter fram att det är mycket viktigt att rollerna mellan de olika aktörerna klargörs. Detta för att det ska bli tydligt för de olika parterna och för att kulturmiljöarbetet ska fortsätta att utvecklas positivt i Sveriges olika län.

Rekommendation:

Samverkan mellan regioner och länsstyrelser bör eftersträvas inom modellen och vara en tydligare del i modellen. Länsstyrelsens roll i till exempel framtagandet av kulturplanerna bör tydliggöras i modellen, förslagsvis i kommande föreskrifter för kultursamverkansmodellen. Riksantikvarieämbetet kan även verka för att goda exempel om samverkan mellan länsstyrelser och regioner sprids, till exempel om framtagande av gemensamma strategier för det regionala kulturarvs- eller kulturmiljöarbetet.

6.3 Bristande uppföljning bidrar till att kulturmiljöarbetet är otydligt och till okunskap om målens uppfyllelse

En betydande del av det regionala kulturmiljöarbetet bedrivs regionalt och inom modellens verksamhetsområden, främst vid läns museerna. Kunskap om hur detta bidrar till målens uppfyllelse efterfrågas i dag inte återkommande i någon uppföljning eller övergripande utvärdering. Detta kan bidra till att kulturmiljöarbetet är otydligt eller uppfattas olika inom modellen. En av utvärderingens bedömningsgrunder är att de statliga bidrag som fördelas till läns museernas kulturmiljöarbete ska bidra till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet, men så tycks i dag inte vara fallet medvetet. Målen för kulturmiljöarbetet anses dock som relevanta av regionerna men har hittills lämnat ett svagt avtryck i kultursamverkansmodellen. Även verksamhetsområdenas indelning, kulturmiljöarbetet som en tvärsektoriell fråga och otydlig begreppsanvändning bidrar till varför kulturmiljöarbete är svårt att följa inom den nuvarande uppföljningen.

Rekommendation:

Det kulturmiljöarbete som bedrivs inom kultursamverkansmodellen och hur detta arbete bidrar till uppfyllelsen av de nationella målen för kulturmiljöarbetet bör återkommande följas upp. Förslagsvis skulle detta kunna ske inom Kulturrådets

Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen

årliga uppföljning och ingå i Myndigheten för kulturanalys uppdrag att löpande utvärdera kultursamverkansmodellen och analysera modellens långsiktiga effekter. Även den kulturmiljöstatistik som Myndigheten för kulturanalys tar fram i samarbete med Riksantikvarieämbetet kan inkludera kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen. Uppföljningen bör anpassas utifrån om kulturmiljöarbete förflyttar sig mot att än mer bedrivs tvärsektoriellt. En förutsättning för att bättre kunna följa och därmed stödja det regionala kulturmiljöarbetet är att kulturmiljöarbete och begreppen kulturmiljö och kulturarv tydliggörs inom modellen.

Referenser

Tryck

Europarådet, *Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen*, Europarådets INGO-konferens CONF/PLE(2009)CODE1. Stockholm: Wassberg +Skotte Tryckeri, 2011.

Myndigheten för kulturanalys, *Kultursamverkansmodellen – En första utvärdering*. Rapport 2012:1. Stockholm: Davidssons Tryckeri AB, 2012.

Prop. 2009/10:55, *En politik för det civila samhället*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Prop. 2012/13:96. *Kulturmiljöns mångfald*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Prop. 2015/16:1. *Regeringens budgetproposition*. Stockholm: Finansdepartementet.

Regeringen, *Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende länsstyrelserna*. Fi2015/01087/SFÖ, Fi2015/04258/SFÖ, Fi2015/04603/SFÖ m.fl. Stockholm: Finansdepartementet.

Regeringen, *Regleringsbrev för budgetår 2016 avseende Riksantikvarieämbetet*. Ku2015/02965/LS (delvis), Stockholm: Kulturdepartementet.

Riksantikvarieämbetet, *Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen*, förstudierapport. Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 2015.

Riksantikvarieämbetet, *Länsmuseernas och motsvarande museers kulturmiljöarbete – Kartläggning och redovisning av förutsättningarna för*

samverkan och verksamhetsutveckling på regional nivå. Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 2015.

Socialstyrelsen, *Resultat av remiss av begreppen samverkan, samarbete, samordning, samråd, synkronisering*, bilaga 2, 2011.

Statens kulturråd, *Kulturrådets riktlinjer för uppföljning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*, Dnr: KUR 2014/6933, 2014.

Statens kulturråd, *Kultursamverkansmodellen - Uppföljning 2013*. Stockholm: Statens kulturråd, 2015.

Statskontoret, *Kommunal medfinansiering av statlig infrastruktur och högskoleverksamhet*, (2014:8).

SOU (2009:16), *Betänkande av Kulturutredningen*. Stockholm: Fritzes.

SOU (2010:11) *Spela samman – En ny modell för stöd till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Fritzes.

Sveriges kommuner och landsting, *Under konstruktion – Effekter av kultursamverkansmodellen 2010 – 2012*. Stockholm: LTAB, 2012.

Sveriges riksdag, *Uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen – Upplägg*. Dnr RDF 2413-2014/15. Stockholm: Riksdagstryckeriet., 2015.

Regionala kulturplaner

Landstinget Dalarna, *Kulturen i Dalarna – En enhet av mångfalder*. Falun, 2012.

Landstinget i Uppsala län, *Regional kulturplan för Uppsala län 2015 – 2017*. 2014.

Landstinget Jönköping, *Regional kulturplan 2015 – 2017*. Jönköping: Åbergs tryckeri, 2015.

Landstinget Sörmland, *Kulturplan Sörmland 2015 – 2017*. Österbergs Tryckeri AB, 2014.

Landstinget Västernorrland, *Kulturplan för Västernorrland 2015 – 2018*. 2014.

Landstinget Västmanland, *En livskraftig region. Regional Kulturplan 2015 – 2018 Västmanlands län*. 2014.

Norrbottnens läns landsting, *Kulturplan för Norrbotten 2014 – 2016*. Luleå.

Region Blekinge, *Blekinges regionala kulturplan 2015 – 2017*. Karlskrona, 2014.

Regionförbundet i Kalmar län, *Kulturplan Kalmar län 2015 – 2017*. Sandstens Tryckeri, 2015.

Regionförbundet Jämtlands län, *Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2015 – 2018*. 2014.

Regionförbundet Östsam, *Revidering och komplettering av Östergötlands kulturplan inför 2015*. Bilaga till Östergötlands kulturplan 2012 – 2014. (Förlängd till och med 2015). 2014.

Regionförbundet Östsam, *Östergötlands kulturplan till Kulturrådet för inträde i nya modellen för kultursamverkan*. Linköping, 2011.

Region Gotland, *Kulturplan 2014 – 2016* Region Gotland.

Region Gävleborg, *Ett kulturliv som ger livskraft och skapar sammanhang*. 2012.

Region Halland, *Hallands kulturplan 2014 – 2016*. Halmstad: Danagård Litho, 2013.

Region Kronoberg, *Regional kulturplan för Kronobergs län 2015 – 2017*. 2014.

Region Skåne, *Regional kulturplan för Skåne 2013 – 2015*. Holmbergs i Malmö, 2012.

Region Värmland, *Värmlands kulturplan 2013 – 2015. Program för utveckling av kulturen i Värmland*. 2012.

Region Västerbotten, *Västerbottens läns kulturplan 2012 – 2015*. 2011.

Region Örebro län, *Det här vill vi utveckla tillsammans! Bilaga till den regionala kulturplanen för Örebro län*, revideringar som gäller 2015. Princo Welins.

Region Örebro län, *Det här vill vi utveckla tillsammans! Regional kulturplan i Örebro län 2012 – 2014*. Princo Welins, 2011.

Västra Götalandsregionen, *Västra Götalands kulturplan 2013 – 2015*.

Remissvar, länsstyrelserna

Länsstyrelsen Blekinge län, *Blekinges regionala kulturplan 2015–2017*. 2014-09-24. Regionens dnr. 700-154-2014.

Länsstyrelsen Dalarna, *Dalarnas regionala kulturplan 2013–2015*. 2012-05-07. Landstingets dnr. LD12/00871.

Länsstyrelsen Gotlands län, *Några synpunkter på förslaget*. 2013-06-20./2013-06-26. Inget dnr.

Länsstyrelsen Gävleborg, *Livskraft – underlag till regional kulturplan för Gävleborgs län 2013–2015*. 2012-03-28. Landstingets dnr. LS 2010/105.

Länsstyrelsen Gävleborg, *Ett kulturliv som ger livskraft och skapar sammanhang. Kulturplan för Gävleborg 2013–2015*. 2012-09-26. Landstingets nr. TRU 2010/105.

Länsstyrelsen Hallands län, *Förslag till Hallands kulturplan 2014–2016*. 2013-08-20. Länsstyrelsens dnr. 436-3132-13.

Länsstyrelsen Jämtlands län, *Yttrande kulturplan Region Jämtland och Härjedalen 2015–2017*. 2014-09-16. Länsstyrelsens dnr: 430-6483-2014.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, *Yttrande på remissversionen av Regional kulturplan Jönköpings län 2015–2017*. 2014-09-10. Landstingets dnr: LJ 2014/791.

Länsstyrelsen Kalmar län, *Remiss – Kulturplan Kalmar län 2015-2017*. 2014-09-26. Regionförbundets dnr: D 2014/189-860.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, *Remissvar från Länsstyrelsen angående regional kulturplan för Kronobergs län – inför inträde i kultursamverkansmodellen 2012*. 2011-08-01. Regionförbundets dnr: 10/0218.

Länsstyrelsen Norrbotten, *Underlag till regional kulturplan 2014–2016*. 2013-08-22. Länsstyrelsens dnr: 430-8148-2013.

Länsstyrelsen Uppsala län, *Yttrande ang Regional kulturplan för Uppsala län 2015–2017*. 2014-02-28. Landstingets dnr: KU 2013-0107.

Länsstyrelsen Värmland, *Remissyttrande gällande Värmlands kulturplan 2013–2015 (d.nr. RV2010-91)*. 2012-08-24. Regionens dnr: RV2010-91.

Länsstyrelsen Västerbotten. *Yttrande över förslag till Västerbottens läns kulturplan 2012–2015*. 2011-09-05. Länsstyrelsens dnr: 430-5409-2011.

Länsstyrelsen Västmanlands län. *Yttrande angående regional kulturplan för Västmanland 2015–2018*. 2014-04-11. Landstingets dnr: LTV140166-17.

Länsstyrelsen Östergötland. *Remissyttrande ang. Kulturplan för Östergötland*. 2011-09-02. Regionförbundets dnr: 60-2011-8.

Författningar

SFS, *Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS, *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

SFS *Förordning (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer*. Stockholm: Kulturdepartementet.

SFS, *Förordning (2014:1585) med instruktion för Riksantikvarieämbetet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

SFS, *Lag (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Intervjuer

Landstinget Västernorrland, 2015-10-14.

Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum, 2015-10-02.

Region Halland, 2015-09-28.

Region Kronoberg, Kulturparken Småland och Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2015-09-29.

Region Skåne, 2015-10-20.

Region Örebro län, 2015-11-17.

Region Östergötland, 2015-10-21.

Statens kulturråd, 2015-11-04.

Webbplatser

Samverkan. *Rikstermbanken*. 2012.

<http://www.rikstermbanken.se/rtb/visaTermpost.html?id=205359> (hämtad 2015-10-01).

Övrigt

Riksantikvarieämbetet, *Sammanställning av länsstyrelsernas svar på enkät om samverkan på regional nivå*, internt arbetsmaterial, 2014.

Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), *Samverkansmodellen. Hur utvecklas kulturlivet i din region?* Odaterad.

Region Skåne, PDF om kulturdatatabasen, 2012.

http://www.skane.se/Public/Kultur/Bidrag/Kulturdatatabasen/Folder_kulturdatatabasen_2012.pdf (hämtad 2015-10-20).

Bilaga 1

Enkät om kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen

Enkäten består av maximalt elva frågor, beroende på era svar. Enkäten inleds med generella frågor om kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen. Därefter handlar frågorna om framtagandet och genomförandet av den regionala kulturplanen, bidrag till regionalt kulturmiljöarbete samt genomförda regionala prioriteringar inom kultursamverkansmodellen. Enkäten avslutas med frågor som rör utvecklingen av kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen.

Frågorna avser den nu gällande regionala kulturplanen, dvs. den kulturplan som senast blev antagen av region- eller landstingsfullmäktige.

Enkäten behöver inte besvaras vid ett tillfälle. Svaren sparas när du trycker på "nästa" eller "föregående". Du återupptar arbetet genom att klicka på länken till enkäten. När du klickar på "slutför" skickas enkäten in till Riksantikvarieämbetet.

Vi behöver ert svar senast den 14 september. Tack för er medverkan!

Definitioner och utgångspunkter för enkäten

- **Kulturmiljö** avser hela den av människor påverkade miljön, som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. En kulturmiljö kan vara en enskild anläggning eller lämning, ett landskapsavsnitt, en bygd eller en landsdel. En kulturmiljö omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats.
- **Kulturmiljöarbete** avser all verksamhet där kulturmiljön används som utgångspunkt med syfte att undersöka, vårda, skydda, utveckla samt förmedla kunskap om olika kulturhistoriska företeelser och deras värden.
- **Regionala prioriteringar** avser den ökade möjlighet som kultursamverkansmodellen bland annat innebär för regioner/landsting att prioritera i fråga om den regionala kulturverksamhet som avses få statligt stöd. Prioriteringarna ska beskrivas i den regionala kulturplanen (förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet).

Inledande uppgifter

Region/landsting:

Kontaktperson:

Telefonnummer:

E-postadress:

Regionalt kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen

1. A) Har regionalt kulturmiljöarbete finansierats via kultursamverkansmodellen i er region under den nuvarande kulturplaneperioden?

Ja

Nej

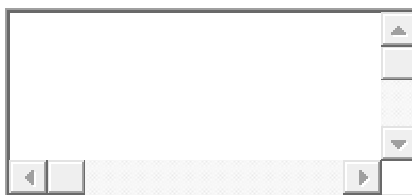
B) Inom vilket eller vilka av följande verksamhetsområden har regionalt kulturmiljöarbete finansierats via kultursamverkansmodellen?

Verksamhetsområdena utgår i från indelningen enligt förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- museiverksamhet
- biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- konst- och kulturfrämjande verksamhet
- regional enskild arkivverksamhet
- filmkulturell verksamhet

- främjande av hemslöjd
- inget av alternativen

Eventuella kommentarer:

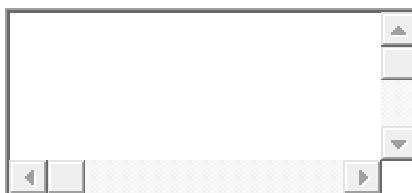

Framtagande av den regionala kulturplanen

2. Har följande aktörer bidragit till kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen på något av följande sätt?

	I samverkan	I samråd	Genom remissvar	Inget av alternativen
Kommuner	☐	☐	☐	☐
Civila samhället	☐	☐	☐	☐
Museiverksamheten	☐	☐	☐	☐
Länsstyrelsen	☐	☐	☐	☐
Riksantikvarieämbetet	☐	☐	☐	☐

Eventuella kommentarer (t.ex. hur andra aktörer bidragit till kulturmiljöarbetets genomslag):

3. I vilken utsträckning har följande aktörer bidragit till kulturmiljöarbetets genomslag i den nuvarande regionala kulturplanen?

	Mycket stor	Ganska stor	Varken stor eller liten	Ganska liten	Mycket liten	Inte alls	Vet ej
Kommuner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Civila samhället	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Museiverksamheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Länsstyrelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Riksantikvarieämbetet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Eventuella kommentarer (t.ex. i vilken utsträckning andra aktörer har bidragit till kulturmiljöarbetets genomslag):

Bidrag till regionalt kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen

4. Vilka kulturinstitutioner har beviljats bidrag för att utföra kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen? Ange i tkr och för budgetåret 2015. Om fler än sju ange dessa i kommentarsrutan nedan.

Namn	Totalt bidrag	Varav statligt bidrag	Varav regionalt bidrag	Varav kommunalt bidrag	Varav övriga bidrag	Ev. kommentarer
Kulturinstitution:						

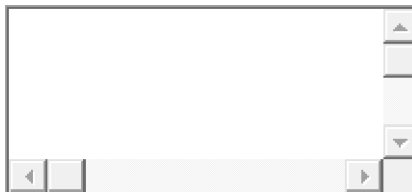
	Namn	Totalt bidrag	Varav statligt bidrag	Varav regionalt bidrag	Varav kommunalt bidrag	Varav övriga bidrag	Ev. kommentarer
Kulturins titution:							
Kulturins titution:							
Kulturins titution:							
Kulturins titution:							
Kulturins titution:							
Kulturins titution:							

Eventuella kommentarer:

5. A) Har statliga eller regionala bidrag inom kultursamverkansmodellen samfinansierats med länsstyrelsens bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (enligt förordning (2010:1121))?

- Ja
- Nej

B) Om ja, beskriv kortfattat på vilket sätt samfinansieringen har utformats:

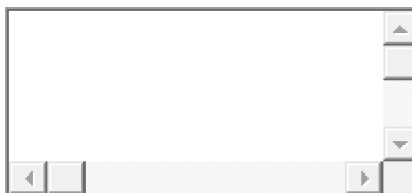

Genomförande av den regionala kulturplanen

6. I vilken utsträckning bedömer ni att innehållet i den nuvarande regionala kulturplanen överensstämmer med det kulturmiljöarbete som bedrivs inom kultursamverkansmodellen?

Mycket stor	Ganska stor	Varken stor eller liten	Ganska liten	Mycket liten	Inte alls	Vet ej
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Eventuella kommentarer:

Regionala prioriteringar inom kultursamverkansmodellen

7. A) Har regionen/landstinget under den nuvarande kulturplaneperioden genomfört regionala prioriteringar avseende kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen?

- Ja
- Nej
- Vet ej

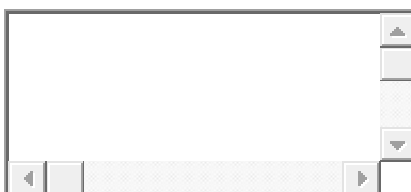
B) Om ja, beskriv kortfattat prioriteringarna:

8. A) Vilket/vilka av följande nationella mål för kulturmiljöarbetet anser ni att de genomförda regionala prioriteringarna kan bidra till att uppfylla?

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderade samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

B) Motivera på vilket sätt respektive regional prioritering inom kultursamverkansmodellen kan bidra till valt/valda mål:

Utveckling av kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen

9. Hur uppfattar ni att regionens/landstingets roll i och med införandet av kultursamverkansmodellen har förändrat

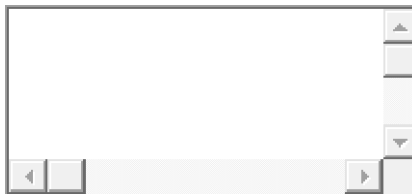
inriktningen av det regionala kulturmiljöarbetet som erhåller statliga och/eller regionala bidrag?

10. A) Ser ni behov av ett ökat stöd från Riksantikvarieämbetet för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet inom kulturssamverkansmodellen?

- Ja
- Nej

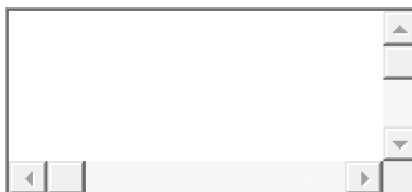
B) Om ja, på vilket sätt?

11. A) Ser ni behov av förändrad samverkan med andra aktörer för att utveckla det regionala kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen?

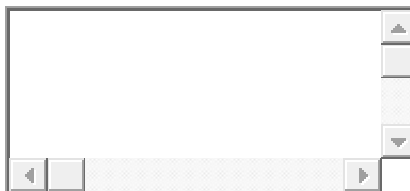
- Ja
- Nej

B) Om ja, på vilket sätt bör samverkan utvecklas?

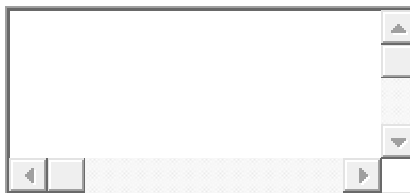
Regionalt kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen, forts. (om nej på fråga 1)

2. Vad är anledningen till att kulturmiljöarbete inte har
finansierats via kultursamverkansmodellen i er
region/landsting?

Övriga synpunkter

Övriga synpunkter (på enkäten och/eller kulturmiljöarbetet
inom kultursamverkansmodellen):

Bilaga 2

Intervjufrågor till landsting och regioner om kulturmiljöarbete inom kultursamverkansmodellen

Regionalt kulturmiljöarbete i kultursamverkansmodellen

- Vad omfattar det regionala kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen? [lades till efter de två första intervjuerna].
- Har ni i framarbetandet av kulturplanen fört en diskussion om vad som innefattas i begreppet kulturmiljö och kulturmiljöarbete?
- Har andra aktörer varit involverade i dessa diskussioner? Vilka och på vilket sätt?
- Har er syn på vad kulturmiljöarbete innebär eller omfattar förändrats sedan införandet av kultursamverkansmodellen?
- Finns det på regionen/landstinget en eller flera personer med ett uttalat ansvar för kulturmiljöarbete?
- Flera regioner och landsting kan i sitt enkätsvar inte bryta ut finansieringen av kulturmiljöarbetet från den totala finansieringen till kulturinstitutionerna. Vilken/Vilka är anledningen/anledningarna till att det är svårt att bryta ut finansieringen till kulturmiljöarbetet?
  - Vilken betydelse har det för genomförandet och synligheten av det regionala kulturmiljöarbetet?

Regionala prioriteringar

- Hur har ni resonerat kring möjligheten att göra regionala prioriteringar inom kultursamverkansmodellen?
- Kan ni beskriva de regionala prioriteringar som genomförts inom kulturmiljöarbetet?
  - Hur har urvalet av regionala prioriteringar inom kulturmiljöarbetet gått till?
  - Vem har tagit initiativ till prioriteringarna?

- Ni beskriver i ert enkätsvar att era regionala prioriteringar bidrar till att uppfylla följande [...] (anpassat efter vilken region/landsting som intervjuas) av de nationella målen för kulturmiljöarbete. Kan ni beskriva på vilket sätt?
- Anser ni att de nationella målen för kulturmiljöarbetet är användbara för regioner och landsting? Hur kan de fungera ”inspirerande och vägledande”?
- Har ni planer på att i framtiden göra nya eller utveckla nuvarande regionala prioriteringar gällande kulturmiljöarbetet?

Samfinansiering med länsstyrelsens bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (förordning 2010:1121)

- Vad har samfinansieringen inneburit för det regionala kulturmiljöarbetet?
- Har ni upplevt någon motsättning mellan medlen?

Utmaningar och utveckling inom kultursamverkansmodellen

- Flera regioner och landsting uppger i enkätsvaren att samverkan och samråd med andra aktörer bör utvecklas (fråga 11). Vill ni komplettera ert svar om svårigheter och hur arbetet kan utvecklas?
- I Riksantikvarieämbetets instruktion står det att myndigheten särskilt ska ”följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet”. Hur skulle stödet konkret kunna utvecklas utifrån era behov?
- Ser ni några särskilda framgångsfaktorer eller utmaningar gällande kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen?